

§ 15

Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö vuoden 2014 arviointikertomuksesta

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Merkittiin, että esittelijä poisti kappaleesta 9 sanat "relevantteja ja"

Palmia-liikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kohta 1.5: Suositusten toimeenpano ja valvonta

Tarkastuslautakunnan asiaa koskeva suositus kuuluu seuraavasti:

- kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Johtokunta toteaa, että suositusten toimeenpanoa valvotaan tarpeen mukaan ja käytettävissä olevin keinoin joko erillisraportein tai osana johtokunnalle johtosäännön mukaan kuuluvaa Palmia- liikelaitoksen normaalia seuranta - ja valvontatehtävää.

Kohta 1.6: Hankintalain ja päätöksenteon muutosäännösten valvonta

Tarkastuslautakunnan asiaa koskeva suositus kuuluu seuraavasti:

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Johtokunta toteaa, että hankinnoissa sekä niiden kuten myös muidenkin asioiden päätöksenteossa johtavat viranhaltijat valvovat muutosäännösten noudattamista osana Palmian normaalia sisäistä valvontaa. Hankintoja käsittelevien henkilöiden hankintaosaamista vahvistetaan myös koulutuksellisin keinoin.

Kohta 2.2: Kaupunginvaltuuston strategiaohjelman linjausten huomioon ottaminen talousarviossa

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja

19.05.2015

johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

Johtokunta toteaa, että strategiaohjelman linjaukset otetaan huomioon Palmian talousarvioehdotuksen valmistelussa sekä muutoinkin liikelaitoksen toiminnan ja talouden suunnittelussa siltä osin kuin linjaukset ovat toteutettavissa Palmian toiminnassa ja toimialalla. Johtokunta hyväksyy Palmian toiminta- ja taloussuunnitelman.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Raimo Niippa, hallintopäällikkö, puhelin: 310 27609
raimo.niippa(a)palmia.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2014
- 2 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, Palmia-liikelaitoksen johtokunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Palmia-liikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kohta 1.5: Suositusten toimeenpano ja valvonta

Tarkastuslautakunnan asiaa koskeva suositus kuuluu seuraavasti:

- kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Johtokunta toteaa, että suositusten toimeenpanoa valvotaan tarpeen mukaan ja käytettävissä olevin keinoin joko erillisraportein tai osana johtokunnalle johtosäännön mukaan kuuluvaa Palmia- liikelaitoksen normaalia seuranta - ja valvontatehtävää.

Kohta 1.6: Hankintalain ja päätöksenteon muutosäännösten valvonta

Tarkastuslautakunnan asiaa koskeva suositus kuuluu seuraavasti:

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Johtokunta toteaa, että hankinnoissa sekä niiden kuten myös muidenkin asioiden päätöksenteossa johtavat viranhaltijat valvovat muutosäännösten noudattamista osana Palmian normaalia sisäistä valvontaa. Hankintoja käsittelevien henkilöiden hankintaosaamista vahvistetaan myös koulutuksellisin keinoin.

Kohta 2.2: Kaupunginvaltuuston strategiaohjelman linjausten huomioon ottaminen talousarviossa

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

Johtokunta toteaa, että strategiaohjelman linjaukset otetaan huomioon Palmian talousarvioehdotuksen valmistelussa sekä muutoinkin liikelaitoksen toiminnan ja talouden suunnittelussa siltä osin kuin linjaukset ovat relevantteja ja toteutettavissa Palmian toiminnassa ja toimialalla. Johtokunta hyväksyy Palmian toiminta- ja taloussuunnitelman.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Raimo Niippa, hallintopäällikkö, puhelin: 310 27609
raimo.niippa(a)palmia.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2014
- 2 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, Palmia-liikelaitoksen johtokunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 12.05.2015 § 216

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2014 arviointikertomuksesta:

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 1.5 kohdassa seuraavaa:

"- Kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

- Kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveystieteiden koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla."

Kiinteistölautakunta toteaa, että eri tarkastuksien mm. sosiaali- ja terveystoimen koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydellisten olojen tarkastuksen, työterveyshuollon ja työsuojelun työpaikkakäyntien sekä ympäristökeskuksen suunnitelmallisten ympäristötarkastusten osalta on hyvä selvittää kunkin tarkastuksen sisältö ja miltä osin näissä on päällekkäisyyttä erityisesti koulujen sisäilmasto-olosuhteiden ja tilojen turvallisuustekijöiden arvioinnin näkökulmasta. Niiltä osin kun kyse on kiinteistön sisäilmasto-olosuhteista tai muusta kiinteistön ylläpitoon ja kuntoon liittyvistä asioista, tulisi ko. tarkastukset toteuttaa yhtäaikaaisesti, jotta kiinteistön ylläpidon edustajalla eli teknisellä isännöitsijällä olisi mahdollisuus osallistua tarkastukseen.

Toimenpiteet: Tilakeskus osallistuu kutsuttaessa työryhmän toimintaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 1.6 kohdassa seuraavaa:

"- Johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti."

Kiinteistölautakunta toteaa, että viranhaltijoiden ja lautakunnan päätöstiedoista virkamatkasta on epähuomiossa puuttunut tieto arvioituista matkakustannuksista (löytynyt liitteestä) samoin kuin hankintapäätöksestä on puuttunut toimittajan valintaperuste (halvin hinta).

Raportissa mainittujen kokous- ja nähtävänäpitoaikojen noudattamatta jättäminen on johtunut siitä, ettei tarvittavia allekirjoituksia ole saatu ajoissa.

Muutoksenhakuohjeiden puutteellisuuksien osalta kiinteistölautakunta toteaa, että virastossa on viime vuonna erityisesti kiinnitetty huomiota

muutoksenhakuohjeiden oikeellisuuteen laatimalla
muutoksenhakuohjausten valintaa varten erityiset ohjeistukset.

Hankinnoissa todettujen puutteellisuuksien osalta kiinteistölautakunta toteaa, että urakkakilpailutusten ohjeistusta odotusajan ilmoittamisesta samoin kuin tarjouspyyntöjen ja hankintailmoituksen sisältöjen yhteneväisyydestä täydennetään. Ongelmat tulevat myös poistumaan, koska kiinteistövirasto siirtyy ainakin osin käyttämään Clouidia-kilpailutusjärjestelmää.

Tilakeskus on myös muutoin yleisemmin panostanut lakimiesten ja henkilöstön hankintaosaamiseen koulutuksiin.

Toimenpiteet: Toimintaa tarkennetaan edellä olevan mukaisesti.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 2.2 kohdassa seuraavaa:

"- Virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

- Kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.

- Hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

- Kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti."

Kiinteistölautakunta toteaa, että kiinteistövirastossa on kaupungin strategiaohjelman mukaiset tavoitteet liitetty osaksi talousarvioehdotusta. Nämä tavoitteet näkyvät talousarvioehdotusdokumentissa tavoitteita kuvaavissa tekstiosuuksissa sekä määrää kuvaavina sitovina tavoitteina.

Toimenpiteet: Toimittuohjeistuksen mukaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 2.3 kohdassa seuraavaa:

"- Seuraavien hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta: kaupunginkanslia, hankintakeskus, tukkutori, rakennusvirasto, Stara, pelastuslaitos, ympäristökeskus, HKL, sosiaali- ja terveysvirasto, ruotsinkielinen työväenopisto, kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto."

Kiinteistölautakunta toteaa, että sitovien tavoitteiden toteutuminen on käsitelty kiinteistölautakunnassa ja että sitovat tavoitteet tarkempine dokumentoineen on siirretty kanslian ylläpitämään tilinpäätöstyötilaan.

Toimenpiteet: Toimittuohjeistuksen mukaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 4.7.1 kohdassa seuraavaa:

"- Kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee edistää asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamista sekä muita pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, jotka edistävät kohtuuhintaista asumista.

- Kaupunginhallituksen tulee jatkaa vaikuttamistaan valtion suuntaan, jotta rakentamisen kustannuksia nostaviin säännöksiin saataisiin muutoksia.

- Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tulee huolehtia siitä, että asemakaavatuotanto ja tonttitarjonta pysyvät joka vuosi korkealla tasolla."

Kiinteistölautakunta toteaa, että asuntotonttien varauksilla on pyritty edistämään asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamiseen liittyvien haasteiden ratkaisemista varaamalla kolme korttelia Kalasataman Sompasaaren alueelta ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyä varten. Menettelyn keskeisenä tavoitteena on varausehtojen mukaisesti kehittää ja löytää ratkaisuja asuntopaikkakustannusten oikeudenmukaiselle kohdentumiselle (ns. käyttäjä maksaa -periaate). Näin yksityiset toimijat voivat tehdä omia ehdotuksiaan asian ratkaisemiseksi. Saatua tuloksia voitaneen hyödyntää jatkossa laajemminkin tontinluovutuksessa. Kyseinen ilmoittautumis- ja neuvottelumenettely on parhaillaan vireillä ja se on tarkoitus ratkaista vuoden 2015 aikana.

Kiinteistölautakunta toteaa, että se on vuosien 2012 - 2014 aikana esittänyt uusia asuntotonttien varauksia asetettujen tavoitteiden

mukaisesti. Asuntotontteja on tällä hetkellä varattuna erilaisia hankkeita ja kilpailuja varten yhteensä noin 17 900 asunnon rakentamiseksi, joka vastaa lähes 5 vuoden tuotantotavoitteen mukaista määrää (kaupungin maalle toteutettava tuotanto). Tontinvarauskanta ylittää siten asetetun 4 vuoden varantotavoitteen. Tontinvarauskannasta 23 % on varattu ARA-vuokra-asuntotuotantoon, 35 % välimuodon tuotantoon ja 42 % sääntelemättömään asuntotuotantoon, joten varauskanta vastaa varsin hyvin asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuodolle asetettuja tavoitteita. ATT:lle on varattu tontteja yhteensä noin 4 vuoden tuotantotavoitteen mukaista tuotantoa vastaava määrä (noin 40 % kaikista tonteista ja noin 6000 asuntoa vastaava määrä). Vuoden 2015 yleinen tonttihakukisa on parhaillaan vireillä ja sen yhteydessä esitettäneen uusia tontinvarauksia noin 3000 - 3500 asunnon rakentamiseksi.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 4.7.2 kohdassa seuraavaa:

"- Kiinteistöviraston asunto-osaston tulee kehittää asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja.

- Kiinteistöviraston asunto-osaston tulee huolehtia kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän riittävästä resursoinnista."

Kiinteistölautakunta toteaa, että kuluvana vuonna asunto-osasto on käynnistänyt Tietokeskuksen kanssa projektin, jonka tarkoituksena on kerätä kaupungin vuokratilojen asukasrakennetta ja asukkaiden hyvinvointia kuvaavia tunnuslukuja rakennustasolla. Indikaattorien avulla selvitetään muun kielisten asukkaiden sijoittumista, asukkaiden taloudellista selviytymistä ja asumisen häiriöitä. Asukasrakenteen kehityksen seuraamiseksi selvitys toistetaan säännöllisesti.

Kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintojen valvontaan osasto on varannut yhden vakanssin sekä sitä tukevan esimiestyön.

Toimenpiteet: Toimittuohjeistuksen mukaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen 4.7.3 kohdassa seuraavaa:

"- Kiinteistöviraston tulee tarvittaessa viraston sisäisillä vakanssien uudelleenjärjestelyillä turvata riittävän sisäilma-asiantuntemuksen saaminen tilakeskuksen palvelukseen.

- Tilakeskuksen tulee huolehtia siitä, että sisäilmakorjauksille määritellään seurattavissa olevat tavoitteet ja systematisoida

tavoitteiden toteutumisen seuranta.

- Tilakeskuksen tulee varmistaa, että huoltokirjaohjelma Pakkiin tallennetaan tiedot pienten korjausten toteuttamisesta.

- Tilakeskuksen tulee edelleen kiinnittää huomiota riittävään tiedottamiseen sisäilmakorjauksista ja niiden onnistumisesta."

Kiinteistölautakunta toteaa, että sisäilma-asiantuntemuksen tarve on tunnistettu. Vuodelle 2015 on henkilöstösuunnitelmassa varauduttu yhden vakanssin muuttamiseen sisäilma-asiantuntijaksi ja vuoden 2016 talousarvioehdotuksessa on esitetty useiden vakanssien muuttamista projektinjohtajiksi, jotta sisäilmaongelmien korjaamiseen painottuneiden hankkeiden ohjaamiseen saataisiin tarvittavia lisäresursseja. Lisäksi vuoden 2016 talousarviesityksen henkilöstösuunnitelmaan on esitetty sisäilmatiedottajan vakanssia edelleen lisääntyvän tiedotustarpeen hoitamiseksi. Näiden henkilöresurssien saaminen uusina vakansseina, olemassa olevien vakanssien nimikemuutoksina tai kaupungin sisäisinä vakanssisiiroina on välttämätöntä sisäilmaongelmien hallitsemiseksi.

Korjaushankkeiden tavoitteiden määrittämisen selkeyttämiseksi sekä seurannan ohjeistamiseksi tilakeskus on tilannut korjausten onnistumisen varmistamisen määrittämisestä diplomityön Aalto-yliopistosta. Alle 200 000 euron sisäilmakorjausten suunnittelun ja dokumentoinnin osalta on laadittu ohjeistus varmistamaan tiedon siirtyminen tutkimuksista suunnitteluun ja edelleen korjausten toteutukseen. Ohjeistuksessa on myös määritelty korjaustyön dokumenttien tallennus Projektipankin pientöiden dokumentteihin. Sähköiseen huoltokirjaan Pakkiin tieto korjaustoimenpiteiden toteuttamisesta tulee tulevaisuudessa siirtymään kiinteistötietojärjestelmä Haltiasta.

Tilakeskus on jatkuvasti lisännyt sisäilmakorjauksista tiedottamista. Jatkossa korjausten onnistumisesta tiedottamiseen tullaan panostamaan. Korjausten onnistumisen seurannassa kehitetään yhteistyötä myös virastotasoisten sisäilmaryhmien kanssa.

Toimenpiteet: Toimittuohjeistuksen mukaan.

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen jk 12.05.2015 § 10

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen johtokunnalta on pyydetty lausuntoa vuoden 2014 arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, ja 2.2. Lautakunta totesi lausuntonaan seuraavaa.

Kohta 1.5. Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, että "lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta."

Johtokunta toteaa, että Taloushallintopalvelu on ryhtynyt toteuttamaan tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa antamia suosituksia. Taloushallintopalvelu on omalta osaltaan sitoutunut kaupungin tuottavuustavoitteen toteuttamiseen. Tuottavuutta on pystytty vuosittain parantamaan huolimatta laskentajärjestelmän käyttöönoton ja keskeneräisyyden toiminnalle aiheuttamista haasteista. Vuosien 2012 - 2014 aikana on Lasken jatkokehitykseen hankittu palveluita noin 0,6 milj. eurolla. Tällä on kehitetty lukuisia järjestelmän toiminnallisuuksia sekä järjestelmästä saatavia raportteja. Erityisesti konsolidointiin ja sen raportointiin on kiinnitetty runsaasti kehittämispanoksia.

Kohta 1.6. Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta toteaa, että "kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia."

Johtokunta toteaa, että vuoden 2014 aikana toteutettiin kokonaisvaltainen muutos konsolidoinnissa, joka vaati suuren määrän manuaalisia oikaisumuistioita, joilla korjattiin aiemmillä tilikausilla tehtyjä kirjauksia. Vuoden 2014 tilinpäätös ja välitilinpäätös saatiin tehdyksi sisäisten erien täsmäytyksen osalta annetussa aikataulussa ja tilinpäätöksessä korjaukset tehtiin pääasiassa pääkirjanpitoon eikä konsolidointiin. Sisäisten saamisten ja velkojen osalta prosessia kehitetään tukemaan paremmin täsmäytyksiä, samalla kun kehitetään tilinpäätöksen nopeuttamista.

Organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneita virastoja ei ole mahdollista täysin sulkea Laske-järjestelmässä. Päättäneiden virastojen avoimet saatavat on tietoisesti jätetty päättäneiden virastoihin, koska tulevat suoritukset (esim. jälkiperinnästä viiden vuoden ajan luottotappiokirjauksen jälkeenkin) kohdistuvat näille erille automaattisesti. Nämä erät voitaisiin siirtää manuaalisin toimenpitein uusille virastoille, mutta tällöin suoritukset eivät kohdistuisi automaattisesti, vaan vaatisivat aina manuaalisen kohdentamisen.

Tarkastuslautakunta toteaa edelleen, että ”johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.”

Johtokunta toteaa, että Taloushallintopalvelu on noudattanut liikelaitoksen hankinnoissa ja päätöksenteossa hankintalakia ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä.

Kohta 2.2. Tavoitteiden toteutumisen seuranta

Tarkastuslautakunta toteaa, että ”virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitä sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessä varmistaa, että näin on toimittu.”

Tarkastuslautakunta toteaa edelleen, että ”hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.”

Johtokunta toteaa, että Taloushallintopalvelun sitovina toiminnallisina tavoitteina ovat olleet: tilikauden tulos ≥ 0 ja asiakastyytyväisyys, jonka tavoitearvo on vuosittain asetettu talousarvioon erikseen. Tilikauden tulos tukee kaupungin strategiaohjelman mukaisia tavoitteita taloudellisesta ja tuottavasta toiminnasta. Sitova tavoite, asiakastyytyväisyys, mittaa Taloushallintopalvelun tuottavuutta, tehokkuutta, palvelun laatua, asiakaslähtöisyyttä sekä kilpailukykyistä palveluhintaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Tuija Kuivalainen

Lisätiedot

Tuija Kuivalainen, toimitusjohtaja, puhelin: 0931025100

19.05.2015

tuija.kuivalainen(a)hel.fi
Päivi I Turpeinen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 25220
paivi.i.turpeinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.05.2015 § 169

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi Tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

"Arviointikertomuksen kohta 1.5: Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Arviointikertomuksessa todetaan, että toimenpiteisiin on kattavimmin ryhdytty kaupunginjohtajan toimialaa, rakennus- ja ympäristötoimialaa sekä sosiaali- ja terveystoimen toimialaa koskevien arviointien osalta.

Kaikkien sosiaali- ja terveystoimelle kohdentuvien arvioalueiden osalta (HUSin ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö, Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta ja sosiaaliasiamiehen työtilanne ja resurssit) on ryhdytty tai ryhdytty ainakin osittain.

HUSin ja Helsingin hoito- ja palveluketju työ on vakiintunutta. Kaupungin ja HUSin edustajat tapaavat 2-3 kk välein sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan johdolla pidettävissä terveyssuunnittelukokouksessa. Integraatioryhmä kokoontuu säännöllisesti HUSin johtajalääkärin johdolla, tehtävänään käytännön työnjakokysymyksistä sopiminen. Sosiaali- ja terveysvirastosta ryhmässä ovat mukana ydintoimintojen osastopäälliköt, HUSista osaamiskeskusten johtajat. Lisäksi on muita yhteistoimintaryhmiä, kuten esimerkiksi laboratorio- ja kuvantamistoiminnassa.

Yksityisiltä ostettujen asiakaspalvelujen laadun valvonnan osalta on yhteistyötä ydintoimintojen ja hankinta- ja kilpailutus- yksikön kesken hiottu koko organisaation toiminnan ajan, mm. koulutuksen muodossa. Reklamaatiokäytäntö on ohjeistettu hankintoja koskevassa Pysy-ohjeessa, jonka virastopäällikkö on hyväksynyt.

Sosiaali- ja terveysvirasto on aloittanut sosiaaliasiamiestoiminnan kehittämisen ja kiinnittänyt huomiota myös sosiaaliasiamiesresursseihin. Sosiaaliasiamiesten resurssi ei toteutunut täysimääräisesti vielä vuonna 2014, mikä asetti haasteita sosiaali-asia-miestyön toteuttamiselle kuten sosiaaliasiamiesten

raporteistakin oli havaittavissa. Poissaoloista johtuen vuonna 2013 ja 2014 oli ajoittain käytettävissä alle yksi henkilötövuosi kyseisiin tehtäviin. Alkuvuonna 2015 resurssia on saatu vahvistettua ja sosiaaliasiamiesten lukumääräksi on vakiintunut kaksi päätoimista henkilöä. Sosiaaliasiamiestyön toteuttamisen ja kehittämisen edellytykset sekä tavoitettavuus ovat vahvistetun resurssin myötä merkittävästi parantuneet. Lisäksi kehitteillä on sosiaaliasiamiesten ja potilasasiamiesten yhteistyön tiiviimpi kehittäminen heidän yhteisten asiakkaidensa palveluissa.

Arviointikertomuksen kohta 1.6: Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Vastuu kaupunkiyhteisen Laske-taloushallintojärjestelmän ylläpidosta on Taloushallintopalvelu- liikelaitoksella. Taloushallintopalvelu- liikelaitoksesta saadun tiedon mukaan vanhoille yrityksille (sosiaalivirasto ja terveystakeskus) kirjaaminen on johtunut siitä, ettei vanhoja myyntisaatavia ole teknisesti kyetty siirtämään oikealle yritykselle (vuoden 2013 alussa perustettu sosiaali- ja terveystakeskus), mistä syystä kirjauksia edelleenkin tulee virastoille, joiden toiminta on lakannut.

Sosiaali- ja terveystakeskossa kiinnitetään jatkuvasti huomiota siihen, että hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä. Tilintarkastajan raportit tilikauden aikaisesta tarkastuksesta käsitellään säännönmukaisesti johtoryhmätasolla.

Arviointikertomuksen kohta 2.2: Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Sosiaali- ja terveystakeskoston ensimmäisen toimintavuoden strategian laadinnan taustalla oli vahvasti samanaikaisesti tapahtuva kaupungin strategiaohjelman laadinta. Sosiaali- ja terveystakeskus on kokonaisuudessaan uusiutunut vuoden 2015 talousarvioon sisältyvät sitovat toiminnalliset tavoitteet, tavoitteena nimenomaan se, että ne kuvaisivat paremmin strategian eri osa-alueiden toteutumista. Toiminnallisia tavoitteita kehitetään edelleen vuoden 2016 talousarvioon em. tavoitteen edistämiseksi.

Toteutumatta jääneiden tavoitteiden osalta sosiaali- ja terveystakeskus toteaa, että:

Somaattisen erikoissairaanhoidon (sisätaudit, fysiatria ja neurologia) potilaista 91 % (7633) sai hoidon tavoiteajassa. Reilu 700 potilasta (9 % hoitoa saaneista) odotti hoitoa yli 180 vuorokautta. Odotusaikojen ylittyminen selittyy puutteellisilla kirjauksilla, mistä johtuen tietojärjestelmästä saatu toteuma on pienempi kuin todellinen toteuma.

Siirtoviivepäivähoitomaksuihin johtamiseen syntyneitä siirtoviivepäiviä syntyi, mutta siirtoviivemaksut vähenivät murto-osaan (yli 90 % vähemmän) vuodesta 2013.

Palveluseteliasiakkaiden kumulatiivinen määrä pysyi ennallaan vuoteen 2013 nähden (296), joten tavoite ei toteutunut. Palvelusetelin käyttäjien määrän kehittymiseen vaikuttaa palvelusetelin arvo. Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 16.12.2014 korottaa iäkkäiden palvelusetelin arvoa.

Ehkäisevää toimeentulotukea koskeva tavoite ei toteutunut siltä osin, että 43 % ehkäisevästä toimeentulotuesta kohdentui lapsiperheille.

Arviointikertomuksen kohta 2.3: Dokumentoinnin puutteet

Sosiaali- ja terveysvirasto on toimittanut ohjeistuksen mukaisesti tilinpäätöksen yhteydessä dokumentointikuvauksen, jossa kuvataan sitovien tavoitteiden toteuman raportointi.

Arviointikertomuksessa todetaan, että vaikka tavoitteiden dokumentointi on kehittynyt edellisvuodesta paljon, on edelleen tarvetta parantaa toteumatietojen esittämistä niissä tapauksissa, joissa tietoja ei ole saatavissa tilastoportaalista tai julkisista tilastoista. Sosiaali- ja terveysvirasto luonnollisesti jatkaa dokumentoinnin kehittämistä.

Sosiaali- ja terveysvirasto toteaa edelleen, että henkilökunnan ohjeistusta kehitetään jatkuvasti. Samalla tulee kuitenkin tiedostaa se, että yhdenmukaisen potilastietojen kirjaamisen haaste, johon arviointikertomuksessa viitataan, on sosiaali- ja terveysviraston kaltaisessa suuressa organisaatiossa erittäin laaja kysymys. Onnistumiseen vaikuttavat paitsi itse ohjeistus, myös järjestelmien asettamat reunaehdot.

Arviointikertomuksen kohta 4.1.1: Sähköinen asiointi

Sosiaali- ja terveysviraston tarjoamien sähköisten asiointipalvelujen käyttö on kasvanut olennaisesti vuodesta 2013 alkaen.

Terveystieteiden sähköisen asiointin suostumuksen tehneiden määrä on lisääntynyt vuodesta 2013 n. 39 % ollen vuoden 2014 lopussa 139.000 suostumusta. Turvallisen viestinvälityksen ja gsm-viestien lähetysten määrä on kasvanut vuodesta 2013 n. 93 % ollen vuoden 2014 lopussa 241 749 kpl. Vuoden 2014 lopulla on otettu käyttöön toimeentulotuen sähköinen hakemus, jonka käyttäjämäärä on lisääntynyt voimakkaasti. Vuoden 2015 alkupuolella on avattu kuntalaisille omahoitoa ja itsehoitoa tukeva sähköinen terveystieteiden kokeilu.

Sosiaali- ja terveystieteiden tarjotut sähköiset asiointipalvelut ovat kaikki käytössä kaupungin asiointiportaalin (asiointi.hel.fi) kautta kuntalaisille. Myös uudet, kehitettävät sähköiset asiointipalvelut toteutetaan asiointiportaalin kautta, niin että kuntalaiset löytävät ne yhdestä paikasta.

Terveystieteiden sähköistä asiointia on tavoitteena laajentaa nykyisillä toiminnoilla uusiin palveluihin ja lisätä myös oma- ja itsehoitoa tukevia sähköisiä palveluita. Uusien sähköisten asiointipalvelujen kehittämisessä on otettava huomioon valtakunnallinen kehittäminen (Sote-tieto hyötykäyttöön strategia, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, 2014) ja Apotti järjestelmän käyttöönotto sekä sen mukanaan tuomat sähköiset asiointipalvelut. Sähköisen asioinnin käyttöönotto muuttaa aina toiminnan prosessia joten toiminnan johdon sitoutuminen uusien toimintamallien kehittämiseen on erittäin tärkeää, jotta sähköisillä asiointipalveluilla saavutetaan niille asetettuja tavoitteita.

Arviointikertomuksessa on otettu esiin se, että kouluterveydenhuollossa ei ole vielä sähköistä asiointimahdollisuutta. Kouluterveydenhuollon sähköisen asiointipalvelun käyttöönotto edellyttää, että kouluterveydenhuollon yksiköt ottavat ensin käyttöönsä sähköisen asioinnin taustajärjestelmässä uuden toiminnallisuuden. Tämän uuden toiminnallisuuden käyttöönotto edellyttää kouluterveydenhuollon henkilökunnan kouluttautumista uuteen toimintamalliin ja uuteen toimintoon ja uuden toimintaprosessin käyttöönottoa. Sen jälkeen on mahdollista laajentaa kouluterveydenhuollon sähköistä asiointia myös asiakkaille.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.3: Varhainen puuttuminen päiväkodeissa ja lastenneuvoloissa

Helsingin kaupungin sosiaaliviraston lapsiperheiden palvelujen vastuualueen riskiolosuhtedryöryhmä (2006–2007) julkaisi vuonna 2008 ”Riski ja suojaavat tekijät” – oppaan, johon on koottu toimintaohjeet ammattilaiselle huolen havaitsemiseen ja puheeksi ottoon, toimintaohjeet kattavan tilannearvion tekemiseen sekä toimintaohjeet moniammatillisesta yhteistyöstä lapsen ja perheiden tukemisessa.

Opas tullaan päivittämään vuoden 2015 aikana. Sosiaali- ja terveystieteiden virasto on järjestänyt vuodesta 2013 lukien säännöllisesti alueellisia ”Huolen puheeksiotto”- koulutuksia terveydenhoitajille ja lapsiperheiden kotipalvelun perhetyöntekijöille. Varhaiskasvatusvirasto järjestää omaa koulutusta omalle henkilöstölle.

Sosiaali- ja terveystieteiden virastolla ja varhaiskasvatusvirastolla on alkuvuonna 2015 päivitetty pysyväisohje ”Perhe ja sosiaalipalvelujen ja päivähoiton yhteistyökäytännöt”, jossa on kuvattu päivähoiton, neuvolan,

lapsiperheiden perhetyön ja lastensuojelun yhteistyömuotoja, työnjakoa sekä toimintakäytäntöjä.

Myös asetuksen 338/2011 mukaiseen toimintaohjelmaan 2013–2016 neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle on koottu laajasti yhteistyökäytäntöjä lasten ja perheiden kanssa toimijoille, jos huoli herää lapsesta tai perheestä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (LASU) liittyvää päivähoidon ja neuvolan yhteistä Hyve 4 mallia ja tiedonkulkua kehitetään edelleen. Sosiaali- ja terveysvirasto ja varhaiskasvatusvirasto käynnistävät vuonna 2015 osana palveluverkkouudistusta Neuvola päiväkodissa- toimintamallin (3-vuotiaiden määräraikaisten terveystarkastusten ja hyvinvointitapaamisten) kokeilun päiväkodeissa syksyn 2015 aikana. Toimintamalli tiivistää päivähoidon, neuvolan terveydenhoitajien ja suun terveydenhuollon moniammatillista yhteistyötä lapsen ja perheen kanssa.

Äitiys- ja lastenneuvolassa on kehitetty jalkautuvan työn työmuotoja. Kaikille ensisynnyttäjiille pyritään tekemään kotikäynti (86 %:lle ensisynnyttäjistä v.2014). Syksyllä 2014 kehitettiin toimintamalli kotikäynnistä raskauden aikana erityistä tukea tarvitseviin perheisiin, joka käynnistyi loppuvuodesta. Toimintamallissa on kehitetty neuvolan ja lapsiperheiden perhetyön yhteistyötä ja työnjakoa.

Äitiys- ja lastenneuvolaan lisätään 9 uutta terveydenhoitajaa vuoden 2015 aikana, mikä mahdollistaa resurssien paremman kohdentamisen erityistä tukea tarvitseviin perheisiin.

Varhaisemman tuen tarjoamiseksi tehtiin vuonna 2014 tiedote päivähoidolle lastensuojelutarpeen pyyntöjen lisäämiseksi ja koulutustilaisuuksia on järjestetty kaikissa varhaiskasvatusalueilla.

Lastensuojelutarpeen arviointi tehdään yhdessä lapsen, vanhempien ja moniammatillisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Lastensuojelun toimipisteillä on luotu säännölliset konsultaatioajat yhteistyökumppaneille, kun he haluavat tavata työntekijän henkilökohtaisesti. Konsultaatio voi tapahtua joko työntekijöiden kesken, mutta niitä toivotaan toteutuvan erityisesti yhdessä lapsen ja perheen kanssa.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin alueelliset johtamisrakenteet mm. varhaiskasvatus, lapsiperheiden palvelut, opetustoimi) mahdollistavat yhteistyöstä ja tiedonkulusta sopimisen ja seurannan.

Arviointikertomuksen kohta 4.5.1: Eräiden asiakkaiden pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin

Arviointikertomuksessa todetaan, että sosiaali- ja terveysviraston on tehtävä nykyistä systemaattisemmin potilaiden ja asiakkaiden erilaisten sairauksien ja ongelmien moniammatillista tunnistamista.

Helsingin palveluverkkouudistus pyrkii vastaamaan nimenomaan tähän haasteeseen kokoamalla asiantuntijat samaan työpisteeseen, jolloin moniammatillisuus pääsee paremmin toteutumaan.

Jo tällä hetkellä yhteistyötä parannetaan psykiatria- ja päihdepalvelujen ja terveysasemien välillä mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden hoidossa konsultaatiotoimintaa kehittämällä. Jalkautuvat psykiatrikonsultaatiot ovat olleet kokeilussa pohjoisella alueella ja kokemukset niistä ovat myönteiset. Erityisesti depressiopotilaiden jatkohoidon järjestelyissä (psykoterapiat) on onnistuttu paremmin. Myös välitön yleislääkärin konsultaatiomahdollisuus parantaa hoidon suunnittelua. Kokeilun tuloksia suositellaan hyödynnettäviksi koko kaupungissa.

Terveysasemien toimintamallissa kehitetään potilaan ohjautumista suoraan ammattilaiselle, jolta hän voi saada tarkoituksenmukaisemmin avun. Myös ryhmiä, sähköistä asiointia ja hoitopuheluita kevyempinä toimintamuotoina hyödynnetään. Kiireelliseen hoitoon (1-3 päivää) pääsyyn psykiatriselle sairaanhoitajalle terveysasemalla on havaittu kehitettävää ja tätä työstetään terveysasemien ja psykiatria- ja päihdepalvelujen yhteistyönä.

Arviointikertomuksessa todetaan edelleen, että kaikille monisairaille tai -ongelmaisille asiakkaille tulee laatia hoito- tai palvelusuunnitelma moniammatillisesti asiakkaan kanssa ja asiakasta motivoiden siten, että hän ottaa itse vastuuta hoidostaan.

Kansallinen sosiaali- ja terveysministeriön asettama tavoite on, että pitkäaikaissairaille laaditaan hoitosuunnitelma rakenteista STM:n suositusta noudattaen. Terveysasemilla on ohjeet hoitosuunnitelman laadinnasta pitkäaikaissairaille. Hoitosuunnitelmat ovat tällä hetkellä lääkärin vastaanotolla laadittuja. Parhaillaan ollaan ottamassa käyttöön hoitovastaavamallia, jossa hoitovastaavaa tarjotaan eniten apua tarvitseville ns. terveyshyötypotilaille ja terveyspalvelujen suurkuluttajille, jossa potilas itse ammattilaisen tuella määrittelee tarpeen ja tavoitteen.

Sisätautien jalkautuvat konsultaatiot terveysasemille toteutuvat nykyisellään hyvin, jolloin konsultaatiot II tyypin diabetesta sairastavien ongelmiin ovat riittävästi saatavilla. Heistä suurimmalla osalla on tällä hetkellä lääkärinvastaanotolla laadittu hoitosuunnitelma.

Palvelun keskittämisestä hoivaa eniten tarvitseville asiakasryhmille on keskusteltu osana palvelurakennemuutostusta. Käsitteenä palvelua paljon tarvitseva ja toisaalta vähän palveluja tarvitseva asiakasryhmä on ongelmallinen. Palvelun tarpeeseen vaikuttaa esimerkiksi se, onko asiakkaalla omaisia samassa taloudessa tai omaiset asuvat lähellä. Kotihoidossa seurataan koko ajan asiakasrakennetta ja asiakkaiden avuntarvetta.

Palveluohjaajien osalta sosiaali- ja terveysvirasto toteaa, että laki edellyttää jatkossa palveluohjaajan määrittämisen. Sosiaali- ja terveysvirastossa nimetään vanhuspalvelulain mukainen vastuutyöntekijä paljon palvelua tarvitseville asiakkaille.

Kotihoidon ja sosiaali- ja lähityön palvelujen osalta sosiaali- ja terveysvirasto toteaa, että alueelliset sosiaali- ja lähityön yksiköt toimivat kiinteässä yhteistyössä kotihoidon lähipalvelualueiden kanssa. Kotihoidon lähipalveluilla on nimetyt sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat, joiden kanssa työskennellään. Tällä hetkellä on meneillään useita erilaisia hankkeita, joiden tarkoituksena on lisätä ja monipuolistaa sosiaalisen kuntoutuksen työmuotoja. Näitä toimintoja ovat esim. kivijalkaryhmät, liikuntakaveri- ja kulttuurikaveritoiminta sekä erilainen vapaaehtoistoiminta. Lisäksi kotihoidon lähipalvelualueilla toimivat nimetyt fysioterapeutit ja toimintaterapeutit.

Mittareiden kehittämisen osalta Helsingissä on meneillään pohdinta nykyisten resurssien kohdentamisesta varhaisempaan puuttumiseen, jolloin kumpaakin selvitettyyn tautiryhmään, mielenterveys- ja päihdepotilaat ja II tyypin diabetes, voidaan tehokkaammin puuttua. Mittareista on olemassa sosiaali- ja terveysviraston johtoryhmän päätös, minkä pohjalta asiaa on lähdetty kehittämään, jolloin tullaan selvittämään kuinka mittarit saadaan Pegasos-järjestelmään ja miten niiden kirjaaminen jalkautetaan."

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Jussi Lind, talous- ja strategiapäällikkö, puhelin: 310 42246
jussi.lind(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 12.05.2015 § 73

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2–2.4 ja 4.3.2. seuraavan lausunnon

Arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikutusten arviointi (kohta 1.5.)

Arviointikertomuksessa todetaan, että lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Arviointikertomuksessa todetaan, että lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta katsoo, että tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota tärkeisiin kehittämiskohtiin ja että lautakunta seuraa tässä lausunnossa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista.

Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastusten suositusten johdosta (kohta 1.6)

kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon, eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.

johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muotosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskus käyttää hankintakeskuksen kilpailuttamia puitesopimuksia aina kun se on mahdollista. Hankintalain mukaisen hankintarajan ylittävät hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan keskitetysti. Hankintojen kilpailutuksessa käytetään Hankintakeskuksen osaamista apuna. Vuonna 2012 on laadittu myös pienhankintoihin ulottuva viraston oma hankintaohje pohjautuen harmaan talouden ohjeistukseen. Viraston hankintaohjetta päivitetään parhaillaan. Lisäksi yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa on laadittu hankintasuunnitelma.

Kaupunginkirjasto noudattaa Helsingin kaupungin strategiaohjelmaa ja hankintastrategiaa sekä muuta kaupungilta saatua ohjeistusta hankinnoissaan. Lisäksi kaupunginkirjastolla on omaa ohjeistusta. Kirjasto tekee yhteistyötä kaupungin hankintakeskuksen kanssa hankintojen yhteydessä sekä pyytää asiantuntija-apua erilliskysymyksissä.

Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain (kohta 2.2.)

virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.

hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskus noudattaa talousarvioehdotusta tehdessään kaupungin antamia talousarvio-ohjeita. Talousarvion rakenne on muutettu vastaamaan valtuuston strategiaohjelman jakoa. Virasto on lisäksi valinnut valtuustostrategiasta juontuvat asukaslähtöiset kehittämiskohteet, joissa painottuvat yhteisöllisen ja tapahtumallisen kaupungin kehittäminen, alueellisten kulttuuritalojen aiempaa aktiivisempi vuoropuhelu paikallisyhteisön kanssa, avustusjärjestelmän kehittäminen aiempaan joustavammaksi, kansanvälisen kulttuurikaupunkikehityksen tukeminen sekä taideopetus ja koulujen ja kulttuurilaitosten välinen yhteistyö.

Vuoden 2016 talousarvion viraston sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat kulttuuritoiminnan osalta esitysten lukumäärä saleissa sekä taide- ja kulttuuriopetuksen osalta opetustuntien määrä. Näiden asettamisen keskeisenä perusteluna on ollut se, että niillä on suora ohjausvaikutus käytettävissä oleviin resursseihin.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota oleelliseen asiaan ja kulttuurikeskus on käynnistänyt prosessin sitovien toiminnallisten tavoitteiden uudistamiseksi tarkastuslautakunnan esittämällä tavalla. Lautakunta seuraa, että nämä tavoitteet uudistetaan vuoden 2017 talousarvion valmistelun yhteydessä. Tämän työn yhteydessä arvioidaan myös muut viraston tavoitteet ja tehdään tarvittavat päivitykset.

Kaupunginkirjasto on parhaillaan päivittämässä strategiaansa. Strategiapäivitystyön linjauksessa on huomioitu kaupungin strategiaohjelman painopisteet ja toimintaa ohjaavat linjaukset.

Lautakunta toteaa edelleen, että uusia sitovia toiminnallisia tavoitteita asetettaessa asia tulee valmistella organisaatiossa läpäisevästi niin, että uusiin tavoitteisiin sitoudutaan. Uudistettavien tavoitteiden tulee hyödyntää strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toteuttamista.

Dokumentoinnin puutteet (kohta 2.3)

hallintokuntien mukaan lukien kulttuurikeskus tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta..

kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmäänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritetietojen osalta luotettavaa tietoa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen Elis-toiminnanohjausjärjestelmän käyttöä on kehitetty siten, että vuoden 2015 suorit tiedot saadaan järjestelmästä luotettavasti. 1. neljänneksen ennustetiedot on otettu suoraan toiminnanohjausjärjestelmästä.

Kaupunginkirjasto vie jatkossa tilinpäätöstyötilaan nykyistä laajemman dokumentaation sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Havaintoja tavoitteiden luotettavuudesta (kohta 2.4.)

kaupunginkirjaston, kaupungin museon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, Taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteita laadullisemmiksi.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen sitovien toiminnallisten tavoitteiden uudelleen arviointi on käynnistetty ja uudet tavoitteet tullaan ottamaan käyttöön vuoden 2017 talousarvion yhteydessä tarkastuslautakunnan esittämällä tavalla.

Kaupunginkirjasto toteuttaa vuosittain kirjastokohtaisen asiakastyytyväisyyskyselyn. Kysely olisi luonteva tapa hankkia laadullista dokumentaatiota kirjaston toiminnasta, mutta asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ovat jo nyt erittäin hyvät, joten asiakastyytyväisyyskysely ei toimisi mielekkäänä tapana tuottaa kirjaston toiminnasta laadullista tietoa. Kirjasto tutkii mahdollisuuksia kehittää laadullista mittaamista kaupungin palautejärjestelmän tuottamasta aineistosta ja mittareista.

Asukkaiden osallistuminen palvelutuotannon kehittämiseen kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimissa sekä varhaiskasvatusvirastossa (kohta 4.3.2)

kaupunginkanslian on yhdessä muiden virastojen kanssa lisättävä yhteispalautekanavan ja muiden asukkaiden osallistamismenetelmien tunnettuutta ja tapoja kannustaa asukkaista ideoiden ja palautteiden antamiseen.

kaupunginkanslian tulee osallistaa asukkaat palautekanavien kautta tulleiden parhaiden ideoiden valintaan.

kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen, liikuntaviraston, nuorisoasiainkeskuksen ja varhaiskasvatusviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteiden hyödyntämien viraston tulostavoitteisiin.

kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen ja nuorisoasiainkeskuksen tulee harkinnan mukaan laajentaa osallistavan budjetoinnin käyttöä kuntalaisten osallistumisen lisäämiseksi. Myös liikuntaviraston ja varhaiskasvatusviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen keskeiset palvelut ovat esitykset omien kulttuuritalojen saleissa ja näiden talojen muut tapahtumat, erityisesti lapsille suunnattu taideopetus, taidenäyttelyt sekä kulttuuri- ja taidekentän toimijoiden tukemisen avustusjärjestelmän kautta ja tätä tukeva tutkimus- selvitys ja kansainvälinen yhteistyö.

Kulttuurikeskuksella on käytössään erilaisia käytäntöjä palautteen saamiseksi ja vuoropuhelun käymiseksi toimintaa suunniteltaessa ja kohdentaessa. Viraston on myös tehnyt erilaisia selvityksiä siitä, mihin kaupunginosiin eri avustusmuodot kohdentuvat, lisäksi tehdään erilaisia asiakaskyselyjä ja mittauksia. Avustuksista taideapurahojen osalta päätösten tukena on taiteen vertaisarviointiprosessi.

Kulttuurikeskus tulee lisäksi arvioimaan toiminnallisten tavoitteiden uudistamisprosessin yhteydessä miten asiakkaiden antama palaute kytkettäisiin entistä paremmin normaaliin toimintaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös osallistuvan budjetoinnin käyttömahdollisuuksia talojen toiminnan ja eri avustusmuotojen arvioinnissa.

Kaupunginkirjasto on aloittamassa laajan selvityksen, miten eri kanavista ja järjestelmistä saatu vaihteleva palaute voidaan jäsentää ja kytkeä toiminnan kehittämiseen. Asiakokonaisuus on osittain HelMet-tasoinen ja osin myös valtakunnallinen.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

19.05.2015

Veikko Kunnas, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002

veikko.kunnas(a)hel.fi

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000

stuba.nikula(a)hel.fi

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500

tuula.haavisto(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 12.05.2015 § 47

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi tarkastuslautakunnalle vuoden 2014 arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 4.3.2. seuraavan lausunnon.

Tarkastuslautakunta toteaa kohdassa 1.5, että

- kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Nuorisoasiainkeskus on vuosittain ottanut toiminnassaan huomioon arviointikertomuksessa esitetyt suositukset. Lisäksi nuorisoasiainkeskus on antanut tarkastuslautakunnalle pyydetty selvitykset toimenpiteistä, joihin virasto on ryhtynyt esitettyjen suositusten johdosta.

Tarkastuslautakunta toteaa kohdassa 1.6, että

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Nuorisoasiainkeskuksen taloustoimisto antaa ohjeita ja seuraa viraston hankintojen ja niihin liittyvän päätöksenteon oikeellisuutta. Nuorisoasiainkeskus kiinnittää erityistä huomiota hankintalain noutamiseen ja ohjeistukseen. Nuorisoasiainkeskus on hakenut asiantuntija-apua näihin asioihin kaupunginkanslian oikeuspalveluista ja hankintakeskuksesta. Erityisesti tullaan kiinnittämään huomiota ja parantamaan käytäntöjä päätösten nähtävänä pitämisessä.

Tarkastuslautakunta toteaa kohdassa 2.2, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja

toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lautajajohtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

- hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

Nuorisosiainkeskus seuraa vuosittain kaupungin strategiaohjelman toteutumista toiminnassaan ja tarvittaessa tarkentaa sitovia toiminnallisia tavoitteitaan. Vuoden 2016 talousarvioehdotuksessa esitetään yhtä uutta sitovaa toiminnallista tunnuslukua: ”toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret”.

Vuodelle 2016 esitetään sitoviksi tunnusluvuiksi:

- toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret
- nuorten pienryhmät
- kaikki käyntikerrat

Seuraavassa on esitetty, miten esitetyt sitovat tunnusluvut toteuttavat kaupungin strategiaohjelmaa:

Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret

Tunnusluku kuvaa niiden nuorten lukumäärää, jotka ovat osallistuneet toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen nuorisosiainkeskuksen tiloissa tai toiminnassa tilojen ulkopuolella.

Nuorisosiainkeskus tukee nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen ja kokeilee nuorten vastuulla olevia tiloja. Tunnusluku kuvaa Osallistava Helsinki -tavoitealueen toimenpiteiden toteutumista, muun muassa nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista. Lisäksi toiminnan tuottamiseen sitoutuneet nuoret toimivat useimmiten ryhmänä, jossa kaverisuhteiden vahvistumisen kautta nuoren henkilökohtainen hyvinvointi vahvistuu.

Nuorten pienryhmät

Tunnusluku kuvaan nuorisosiainkeskuksen toiminnoissa ja tiloissa nuorisotyön tuella toimineiden nuorten pienryhmien lukumäärää.

Nuorisosiainkeskus lisää nuorten ryhmälähtöistä harrastustoimintaa sekä kulttuurin ja liikunnan harrastusmahdollisuuksia. Nuoren pienryhmään kuulumisen kautta voidaan vahvistaa nuorten kuulumista lähiyhteisöön ja yhteiskuntaan kuten nuorille tilaa kuulua ja loistaa tavoitteessa määritellään.

Pienryhmien avulla myös nuorten liikkumattomuus vähenee ja liikkuminen lisääntyy, koska merkittävä osa nuorten pienryhmistä on liikunta- ja tanssiryhmiä. Kolmas tavoite, jolla pienryhmien lisäämisellä vaikutetaan, on nuorten yksinäisyyden vähentäminen. Nuorten sitouttamisella ryhmätoimintaan lisätään kaverisuhteita ja yhteisöllisyyttä, joiden kautta nuorten henkilökohtaiseen hyvinvointiin voidaan vaikuttaa.

Kaikki käyntikerrat

Tunnusluku kuvaa kaikkia käyntikertoja tiloissa ja toiminnoissa sekä kontakteja verkossa ja tilojen ulkopuolella.

Nuorisotyötä tehdään aktiivisesti verkossa ja nuoret kohdataan kasvokkain. Tilojen käyttöä tehostetaan lisäämällä niiden yhteistä käyttöä ja mahdollistamalla eri-ikäisten kansalaistoimintaa. Näillä toimilla tilojen tuottavuus paranee ja toteutetaan myös Tehokkaat ja toimivat tukipalvelut -toimenpidekokonaisuutta.

Tarkastuslautakunta toteaa kohdassa 4.3.2, että

- kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen, liikuntaviraston, nuorisosiainkeskuksen ja varhaiskasvatusviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteen hyödyntäminen viraston tulostavoitteisiin.
- kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen ja nuorisosiainkeskuksen tulee harkinnan mukaan laajentaa osallistuvan budjetoinnin käyttöä kuntalaisten osallistumisen lisäämiseksi. Myös liikuntaviraston ja varhaiskasvatusviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Nuorisosiainkeskus seuraa nuorten palvelutarpeiden muutoksia pääosin kahdella menetelmällä, laajoilla kyselyillä ja paikallisilla asiakaspalautteilla. Laajoilla yleiskyselyillä on selvitetty helsinkiläisten nuorten ja nuorisosiainkeskuksen välisiä yhteyksiä sekä nuorten toimintatavoitteita. Lisäksi suoraa asiakaspalautetta kerätään useissa nuorisotyön toimipaikoissa ja myös verkkonuorisotyössä.

Kyselyjen tulosten soveltaminen käytännön työn kehittämiseen tehdään kolmella tasolla: koko osastossa, nuorisotyöyksiköissä ja nuorisotaloissa. Asiakaskyselyn tulokset raportoidaan kaikille näille tasoille suunnittelukäyttöä varten. Lisäksi tiedon kerääminen vuosittain antaa mahdollisuuden ajalliseen vertailuun ja mahdollisten muutosten näkyville saantiin, nyt jo viiden vuoden aikasarjana. Samalla yhteisesti valituissa työn kehittämisen kohteissa, uusissa tavoitteissa,

tapahtuneiden muutosten seuraaminen on tuonut mielekkyyttä kehittämistyöhön.

Osana nuorisoasiainkeskuksen suunnantarkistusta 353 nuorisoasiainkeskuksen työntekijää käytti yhden työpäivän vuoden 2014 aikana siihen, että he haastattelivat nuoria Helsingin julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Suunnantarkistuksen pääaineistona toimineet haastattelut on koottu raportiksi (Kaverit keskiössä -raportti). Haastattelujen aineiston oli keskeinen perusteluosa nuorisoasiainkeskuksen määrittäessä uutta strategiaperustaansa ja tulevien vuosien suuntaansa.

Nuorisoasiainkeskus on kehittänyt osallistuvaa budjetointia nuorten alueellisen osallistumisen ja vaikuttamisen välineeksi. Se on osa nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruutia. RuutiBudjetissa nuoret vaikuttavat nuorisoasiainkeskuksen toiminnan suunnitteluun ja varojen käyttöön. RuutiBudjetti tuo esille alueiden nuorten toiveet ja tarpeet. RuutiBudjetti on nyt vakiintumassa kokeilusta osaksi nuorisoasiainkeskuksen alueellista vuosisuunnittelua ja -budjetointia. Tavoite on, että vuonna 2018 osallistuvaa budjetointia sovelletaan nuorisotyön suunnittelussa kaikilla Helsingin asuinalueilla. Vuonna Vuonna 2015 RuutiBudjetti on käytössä seuraavissa nuorisotyöyksiköissä: läntinen, Haaga-Kaarela, Vuosaari, itäinen, keskinen, kaakkoinen. Toimintamallia laajennetaan vuoden 2016 aikana.

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Pekka Sihvonen, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 89034
pekka.sihvonen(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 12.05.2015 § 31

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Taidemuseon johtokunta antoi seuraavan lausunnon
arviointikertomuksesta 2014:

Kohta 1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta totesi, että kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Taidemuseo pitää arviointikertomuksessa annettuja toimenpidesuosituksia tärkeinä ja hyödyllisinä. Taidemuseo hyödyntää annettuja suosituksia ja toimenpiteisiin on ryhdytty. Lisäksi suositukset ovat tukeneet toiminnan kehittämisen tarpeellisuutta. Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet arvioitavissa: arvioinnin kohteena olleen asian tila on muuttunut suoritettujen toimenpiteiden myötä paremmaksi.

Kohta 1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta totesi, johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muotosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Taidemuseo pitää tarkastajien suorittamia tarkastuksia ja niistä laadittuja raportteja tärkeinä ja hyödyllisinä työkaluina. Taidemuseo on välittömästi ryhtynyt toimenpiteisiin. Esimerkiksi muutoksenhakuohjeista on järjestetty valmistelijoille koulutustilaisuus saatujen suositusten johdosta ja menettely on kirjallisesti ohjeistettu. Hankintoihin on kiinnitetty erityistä huomiota ja johtoryhmän hankintaosaamista on vahvistettu.

Kohta 2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueilta

Vuoden 2014 tavoitteita koskevan arvioinnin tulokset osoittivat, ettei talousarviossa asetetuilla sitovilla toiminnallisilla tavoitteilla ole kovinkaan kiinteää yhteyttä strategiaohjelmaan. Arvioinnin aineistona käytettiin strategiaohjelmien ja talousarvioiden lisäksi strategian seurantaraportteja, tilinpäätöstietoja sekä tarkastusvirastossa laadittuja vuosittaisia hallintokuntakohtaisia arviointeja tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta totesi, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.
- kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.
- hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien

toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

Taidemuseon sitova toiminnallinen tavoite on kävijämäärä. Taidemuseo kytkee jatkossa kävijämäärä-tavoitteensa selkeämmin strategiaohjelman osa-alueeseen Elinvoimainen Helsinki; Kulttuurista iloa ja vetovoimaa.

Kohta 2.4 Havaintoja tavoitteiden luonteesta

Tarkastuslautakunta totesi, että kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan laadullisemmiksi.

Taidemuseo uusii tuottavuusmittaristoaan vuonna 2015-2016. Samassa yhteydessä harkitaan mahdollisuutta kehittää toiminnallisia tavoitteita laadullisemmiksi, ja mahdollisuutta lisätä sitovan toiminnallisen kävijätavoitteen rinnalle laadullinen tavoite. Samassa yhteydessä pohditaan myös toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen mahdollisuuksia.

Nykytilanteessa taidemuseo mittaa jatkuvasti toimintansa laatua mm asiakaskyselyillä, asiakasraadeilla ja asiakas- ja mediapalautteilla. Verkkosivujen uudistamisen yhteydessä 2015-2016 on mahdollisuus lisätä vuorovaikutteisia palvelumuotoja tukemaan toiminnan laadun mittaamista.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Maija Tanninen-Mattila

Lisätiedot

Pia Uljas, hallintopäällikkö, puhelin: 310 87042
pia.uljas(a)hel.fi
Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Erja Pusa, intendentti, puhelin: 310 87006
erja.pusa(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 11.05.2015 § 508

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa tarkastuslautakunnalle Arviointikertomus 2014:n kohdista 1.5–4.7.3 seuraavan lausunnon:

1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.
- kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveystieteiden koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla.

Kaupunginhallitus toteaa, että hallintokunnilta pyydetään selvitys siitä, mihin toimenpiteisiin hallintokunnat ovat ryhtyneet arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta. Selvitys toimitetaan kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkansliassa on valmisteltavana esitys koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämistä koskevan ohjeen laatimiseksi asetettavasta työryhmästä.

1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalveluliikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakaneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.
- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa Laske-järjestelmästä, että vuoden 2014 aikana toteutettiin kokonaisvaltainen muutos konsolidoinnissa, joka vaati suuren määrän manuaalisia oikaisumuistioita, joilla korjattiin aiemmillä tilikausilla tehtyjä kirjauksia. Vuoden 2014 tilinpäätös ja välitilinpäätös saatiin tehdyksi sisäisten erien täsmäytyksen osalta

annetussa aikataulussa ja tilinpäätöksessä korjaukset tehtiin pääasiassa pääkirjanpitoon eikä konsolidointiin. Sisäisten saamisten ja velkojen käsittelyä ja täsmäytystä kehitetään osana tilinpäätöksen nopeuttamiseen tähtääviä kehittämistoimenpiteitä.

Organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneita virastoja ei ole mahdollista täysin sulkea Laske-järjestelmässä. Lakanneiden virastojen avoimet saatavat on tietoisesti jätetty lakanneisiin virastoihin, koska tulevat suoritukset (esim. jälkipierinnästä viiden vuoden ajan luottotappiokirjauksen jälkeenkin) kohdistuvat näille erille automaattisesti. Nämä erät voitaisiin siirtää manuaalisin toimenpitein uusille virastoille, mutta tällöin suoritukset eivät kohdistuisi automaattisesti, vaan vaatisi aina manuaalisen kohentamisen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslia ja hankintakeskus ylläpitävät hankintakäsikirjaa, jota ollaan uuden hankintadirektiivin voimaantulon ja hankintalain tulossa olevan muutoksen johdosta tarkistamassa. Hankintakäsikirjassa ohjataan sekä oikeaan hankintamenettelyyn että muodollisesti oikeisiin päätöksiin.

Kaupunginkanslia kehittää hallintomenettelyjä ja antaa niitä koskevaa koulutusta jatkuvasti. Ahjo-järjestelmän vastuuvirastona kaupunginkanslia ohjaa ja neuvoa kaupungin muita virastoja ja liikelaitoksia myös päätösvalmistelussa ja kiinnittää ohjeistuksessaan erityistä huomiota lakien edellyttämien muutosäännösten noudattamiseen.

2.1 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- liikuntaviraston ulkoiluteiden, kuntoratojen ja hiihtolatupohjien ylläpitoa ja kunnossapitoa koskevien tavoitteiden osalta tulee määritellä sellaiset mittarit, että tavoitteiden toteutumisen tasoa voidaan vertailla vuosittain.
- asuntotuotantotoimikunnan ja asuntotuotantotoimiston tulee muotoilla kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva tavoite sellaiseksi, ettei se toteudu automaattisesti tai uudistaa tavoitteen asettelua.

Kaupunginhallitus toteaa, että liikuntavirastossa tulee kehittää sitovien toiminnallisten tavoitteiden kuvausta ja dokumentointia niin, että mittarit ovat todennettavissa helposti. Asuntotuotantotoimiston tulisi uudistaa tavoitteenasettelua siten, että se ohjaa paremmin viraston toimintaa.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.
- kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.
- hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.
- kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.

Kaupunginhallitus on vuoden 2016 talousarvioehdotuksen laatimisoheissa todennut, että hallintokuntien tulee asettaa sitovat toiminnalliset tavoitteensa niin, että ne ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Hallintokuntien tulee talousarvioletuksen sitovaa toiminnallista tavoitetta asettaessa esittää, miten kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet on otettu huomioon.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslia tarkastelee talousarvioon ehdotettavia sitovia toiminnallisia tavoitteita hallintokuntien kanssa käytävissä talousarvioletuveluissa ja valmistellessaan kaupunginjohtajan talousarvioletystä. Tavoitteena on suunnata tavoitteita entistä enemmän siten, että strategiaohjelman eri osa-alueiden linjaukset ja toimenpiteet on otettu huomioon.

2.3 Dokumentoinnin puutteet

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- seuraavien hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösoheistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta: kaupunginkanslia, hankintakeskus, tukkutori, rakennusvirasto, Stara, pelastuslaitos, ympäristökeskus, HKL, sosiaali- ja terveysvirasto, ruotsinkielinen työväenopisto, kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kaupunginmuseum, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus,

kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto.

- sosiaali- ja terveysviraston on ohjeistettava henkilöstöään siten, että hoitoonpääsyyn liittyvät potilastiedot kirjataan oikein, jolloin tiedot ovat saatavilla oikeellisina suoraan tietojärjestelmästä.
- kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmäänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritettietojen osalta luotettavaa tietoa.
- tietokeskuksen tulee selkeyttää sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista varmentavaa dokumentointikuvausta ja sen liitteitä.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa ja toteaa, että niiden dokumentointia kehitetään. Tavoitteiden dokumentoinnit kerätään talousarvion toteutumisen seurannan yhteydessä, niiden sisältöä arvioidaan ja tarvittaessa niitä pyydetään täydentämään. Tämä parantaa dokumentoinnin laatua kunkin vuoden tilinpäätösvaiheeseen mennessä.

2.4 Havaintoja tavoitteiden luonteesta

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- liikuntalautakunnan ja liikuntaviraston tulee harkita, miten strateginen tavoite kaupunkilaisten liikunnan lisäämisestä voitaisiin huomioida sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa.
- kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan laadullisemmiksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että hallintokuntien tulee asettaa sitovat toiminnalliset tavoitteensa niin, että ne selkeitä, täsmällisiä, ohjaavat toimintaa ja ovat riittävän tavoitteellisia. Lisäksi sitovien toiminnallisten tavoitteiden määrittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tavoite ohjaa toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan ja sen toteutuminen on todennettavissa. Laatuun liittyvät tavoitteet kuvaavat hyvin kuntalaisten palvelukokemusta.

2.5 Tytär yhteisöille asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian tulee talousarviovalmistelun yhteydessä asettaa tytäryhteisöille sellaisia tavoitteita, että niiden toteutumisen arviointi on mahdollista.
- kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteumatiedoista laaditaan selkeät dokumentointikuvaukset siten, että tavoitteiden toteutuminen on jälkikäteen todennettavissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin tytäryhteisöjen talousarviotavoitteiden asettamista tulee edelleen kehittää ja varmistaa, että asetettavat tavoitteet ohjaavat yhtiöiden toimintaa kaupunkikonsernin edun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla, ja että niiden toteutumista pystytään jälkikäteen arvioimaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että talousarviotavoitteiden asettamista ja seurantaa kehitettäessä tullaan jatkossa ottamaan huomioon myös se, että asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointimahdollisuus voidaan varmistaa. Konsernitilinpäätösohjeistusta kaupungin tytäryhteisöille ja jäsenkuntayhtymille tullaan tarkentamaan niin, että asetettujen tavoitteiden toteutumisen arvioinnin mahdollistavat tiedot tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tai muulla tavoin toimittaa kaupunginkanslialle tavoitteiden toteutumisen seurantaa varten.

3.2 Talouden tunnuslukujen kehitys

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginhallituksen tulee arvioida, ovatko nykyiset keinot oikeita velkaantumiskehityksen hidastamiseen strategiaohjelman mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että se arvioi velkaantumiskehityksen hidastamiseen tähtääviä keinoja ja niiden mitoitusta vuoden 2016 talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä.

4.1.1 Sähköinen asiointi

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian tulee huolehtia siitä, että kuntalainen löytää yhdestä portaalista kaikki kaupungin tarjoamat sähköiset asiointipalvelut.
- sosiaali- ja terveystieteiden tulee jatkaa sähköisen asioinnin kehittämistä erityisesti terveydenhuollon palveluissa.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaupungin tarjoamat sähköiset palvelut ovat löydettävissä kootusti yhdestä portaalista.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaikki kaupungin sähköiset palvelut kuvataan kaupungin yhteiseen palvelurekisteriin, josta ne päivitetään automaattisesti asiointiportaaliin. Jo nyt palvelurekisterissä pitäisi olla kaikki sähköiset asiointipalvelut löydettävissä. Virastoilla on päivittämisvastuu ajantasaisista tiedoista. Tietotekniikkaohjelman 2015-2017 mukaisesti kaupunginkanslia tulee organisoimaan kaupungin sähköisten palvelujen kehittämistoimenpiteet osaksi Digitaalinen Helsinki –ohjelmaa, jonka toteutusta ohjaamaan asetetaan kaupunginkanslian johdolla toimiva ohjausryhmä.

4.1.2 Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian tulee kehittää liiketoiminnan edistämiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten seurantaa ja mittaristoa.

Kaupunginhallitus toteaa, että yritysmuotoisuuden ja työllisyyden toimenpideohjelma on hyvin laaja kokonaisuus, joka sisältää myös toimenpideohjelman avaintoimialojen kasvuedellytysten vahvistamiseksi sekä toimenpiteet terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskittymän synnyttämiseksi Helsinkiin.

Toimenpideohjelma hyväksyttiin maaliskuussa 2015, mutta huomattavaa osaa siihen sisältyvistä toimenpiteistä on kuitenkin toteutettu koko strategiaikauden ajan.

Käytännössä kaikkien arviointiraportissa arvioitujen toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen on käynnissä. Lisäksi on käynnistetty tai toteutettu suuri määrä muita kaupungin kilpailukykyä ja yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kehittämistoimenpiteitä.

Merkittävä osa toimenpiteistä on kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne toteutuakseen edellyttävät tiiviiden yhteistyömallien rakentamista yritysten, korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa. Lisäksi erityisesti uudenlaisten älykkäiden-, ympäristö- ja energiateknologioiden käyttöönotto edellyttää kaupungilta ja muilta toimijoilta merkittäviä investointeja sekä usein myös maankäyttöön tai tonttipolitiikkaan liittyviä päätöksiä. Näiden toteutuminen, samoin kuin kansainvälisten investointien houkuttelevuus on pitkäjänteistä toimintaa. Mitattavat vaikutukset realisoituvat vasta pitkällä aikavälillä. Tämän lisäksi on huomioitava, että toisin kuin esimerkiksi tiettyjen operatiivisten toimintojen osalta elinkeinopolitiikan toimenpiteiden vaikutukset ovat useimmiten välillisiä, toimintaympäristöön vaikuttavia. Tällaisten vaikutusten mittaaminen on vaikeaa. Mittareita kehitetään muun muassa vertaamalla muiden vastaavien toimijoiden toimintaa ja toiminnan mittaamista.

4.2.1 Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian on käynnistettävä yhteistyö pääkaupunkiseudun kuntien, HSL:n ja HSY:n kanssa yhteisen vuosikellon laadintaa varten toiminnan ja talouden suunnitteluajataulujen yhteensovittamiseksi.
- kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee tehdä aloite kuntayhtymien yhtymäkokousedustajien ja hallituksen jäsenten omistajaohjausroolin selkiyttämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken.
- kaupunginhallituksen konsernijaoston ja kaupungin johdon on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa linjattava HSY:n toimintaa ja päätettävä työnjaosta muun muassa ilmastonsuojeluun liittyvissä asioissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) omistajaohjausta toteutetaan yhtymäkokousten ja kuntayhtymien hallitusten jäsenten nimeämisen lisäksi luottamushenkilöistä koostuvan pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän toimesta.

Koordinaatioryhmälle esitettävät asiat käsitellään kaupunginjohtajien kokouksissa. Lisäksi asioita käsitellään jäsenkaupunkien ja kuntayhtymien välisissä jäsenkuntatapaamisissa. Helsingin kaupungin osalta viranhaltijaedustus HSL:n ja HSY:n jäsenkuntatapaamisissa on kaupunginkansliasta.

Pääkaupunkiseudun kuntien sekä kuntayhtymien talouden ja toiminnan suunnitteluajataulujen osalta kaupunginhallitus toteaa, että HSL:n ja HSY:n perussopimuksissa on määräyksiä kuntayhtymien toiminnan ja talouden suunnittelusta. Kuntayhtymien perustamisen yhteydessä suunnitteluajataulut on perussopimuksen määräyksiin sovitettu yhteen jäsenkaupunkien toiminnan ja talouden suunnitteluajatauluihin.

HSL:n perussopimuksen mukaan hallituksen laatimasta ehdotuksesta taloussuunnitelmaksi on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan ehdotukseen. Alustava taloussuunnitelma tulee toimittaa lausunnot jäsenkunnille viimeistään 15. kesäkuuta yhdessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvion kanssa. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta. Hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma tulee toimittaa jäsenkunnille joulukuun 15. päivään mennessä.

HSY:n perussopimuksen mukaan kuntayhtymän on pyydettävä jäsenkunnilta kirjalliset lausunnot muun muassa talousarviosta ja -suunnitelmasta sekä toimintasuunnitelmasta ennen niiden hyväksymistä. HSY:n talousarvion ja -suunnitelman osalta on sovittu vastaavasta aikataulusta ja menettelystä kuin HSL:ssä.

Kaupunginhallitus toteaa, että olemassa olevan HSL:ään ja HSY:hyn sovellettavan jäsenkuntakohtaisen ja jäsenkuntien yhteisen omistajaohjausjärjestelmän säännöllinen tarkastelu ja kehittäminen on aiheellista. Kaupunginhallituksen konsernijaostolla on keskeinen rooli kaupungin harjoittamassa omistajaohjauksessa niin tytäryhteisöjen kuin kuntayhtymien osalta. Tässä roolissa konsernijaoston on luonnollista käsitellä kaupunginkanslian valmistelun pohjalta myös niitä toimintatapoja, joilla HSL:ää ja HSY:tä omistajaohjataan, ja tarvittaessa tehdä päätöksiä tai esityksiä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden omistajaohjausroolien selkiyttämisestä ja yhteistyön lisäämisestä kuntayhtymissä.

Kuntayhtymän perussopimuksen sisältöä on säännelty kuntalaissa. Perussopimuksessa on mainittava muun muassa kuntayhtymän tehtävät. Kuntayhtymän hallituksen ja yhtymäkokouksen tulee omalta osaltaan huolehtia siitä, että kuntayhtymä toteuttaa sen perussopimuksessa mainittua tehtävää. Jäsenkunnat voivat kukin omalta osaltaan antaa tarvittaessa toimiohjeita yhtymäkokousedustajilleen myös kuntayhtymän tehtäviin liittyvissä kysymyksissä. Kuten kuntayhtymien omistajaohjauksessa yleensäkin, myös tältä osin ohjauksen toimivuuden ja kuntayhtymille asetettujen tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi on tarpeen pyrkiä siihen, että jäsenkuntien näkemykset ja toimiohjeet olisivat keskenään samansuuntaisia. Seudullisen omistajaohjauksen ensisijaiseksi tavoitteeksi onkin sovittu PKS-yhteisöjen toiminnan kehittäminen ja tukeminen siten, että omistajien yhteiset tavoitteet toteutuvat. Tätä tavoitetta toteutetaan nykyisellään edellä mainittujen koordinaatioryhmän, kaupunginjohtajien kokousten sekä jäsenkuntatapaamisten muodossa.

4.3.1 Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisten prosessien kehittämistä jatketaan strategiaohjelman linjausten mukaisesti.
- kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisille prosesseille määritellään prosessin omistaja, jolla on toimivalta johtaa prosessia.

Kaupunginhallitus toteaa, että poikkihallinnollisten prosessien kehittämistä jatketaan strategiaohjelman linjausten mukaisesti ja niille määritellään prosessin omistaja, jolla on toimivalta johtaa prosessia. Toimialarajat ylittäviä prosesseja on kehitetty johtajiston päättämissä tulospalkkiojärjestelmiin mukaan otetuissa prosesseissa ja kehittämistä jatketaan tulevaisuudessa. Näille prosesseille on myös nimetty prosessinomistaja.

4.3.2 Asukkaiden osallistuminen palvelutuotannon kehittämiseen kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimessa sekä varhaiskasvatusvirastossa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginkanslian on yhdessä muiden virastojen kanssa lisättävä yhteispalautekanavan ja muiden asukkaiden osallistumismenetelmien tunnettuutta ja tapoja kannustaa asukkaita ideoiden ja palautteiden antamiseen.
- kaupunginkanslian tulee osallistaa asukkaat palautekanavien kautta tulleiden parhaiden ideoiden valintaan.
- kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen, liikuntaviraston, nuorisoasiainkeskuksen ja varhaiskasvatusviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteen hyödyntäminen viraston tulostavoitteisiin.
- kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen ja nuorisoasiainkeskuksen tulee harkinnan mukaan laajentaa osallistuvan budjetoinnin käyttöä kuntalaisten osallistumisen lisäämiseksi. Myös liikuntaviraston ja varhaiskasvatusviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintäosastolle vuoden 2014 organisaatiouudistuksessa perustetun osallisuus ja neuvonta -yksikön tehtävänä on edistää ja koordinoida kaupunkitasoista osallisuutta. Kaupungin keskitetty palautejärjestelmä on tärkeä menetelmä ja työväline tässä työssä. Palautejärjestelmän käyttöä ja tunnettavuutta edistetään virastojen kanssa tehtävässä päivittäisessä yhteistyössä sekä kaupungin sisäisellä koulutuksella. Palautejärjestelmän näkyvyyden edistäminen ja sen käyttöön kannustaminen ovat esillä kehittämistyössä. Kaupungin internetsivuilla palautejärjestelmä on näkyvästi esillä ja palautteiden julkaisemiskynnystä www-sivuilla on pyritty jatkuvasti madaltamaan. Keskitettyä palautejärjestelmää on esitelty säännöllisesti asukastilaisuuksissa kaupungin eri puolilla.

Osallisuus ja neuvonta -yksikkö koordinoi vuoden 2015 aikana perustettavan osallisuusverkoston toimintaa. Verkostoon kootaan

virastoista työntekijöitä, joiden työhön kuuluu osallisuusmenetelmien kehittäminen ja niiden tunnettavuuden lisääminen.

Asukkaiden ja koko kaupunkiyhteisön osallistuminen toiminnan kehittämiseen on tärkeää ja toimintatavasta kertyy jatkuvasti hyviä kokemuksia kaupungin hallintokunnissa. Keskitetyssä palautejärjestelmässä aloitteet eivät ole tähänastisen kokemuksen perusteella korostuneet. Asukkaat ovat yleisimmin osallistuneet esimerkiksi suunnitelmien valmisteluun ja ideat on hyödynnetty osana suunnitteluprosessia.

Kaupunginhallitus viittaa vielä Ruutiin, nuorten osallisuus- ja vaikuttamisjärjestelmään, jonka keskeisenä tavoitteena on viedä nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen osaksi virastojen vakiintunutta toimintaa. Ruuti-järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2011, ja sen toimintaa on jatkuvasti kehitetty. Maaliskuussa 2015 kaupunginvaltuusto päätti lisätä työjärjestykseensä uuden kohdan, jonka nojalla nuorten tekemät aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet tuodaan kerran vuodessa valtuustolle tiedoksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että tarkastuslautakunnan kehittämis ehdotukset palautteiden hyödyntämisestä ja osallistuvasta budjetoinnista tulee huomioida ao. virastojen toiminnassa.

4.3.3 Varhainen puuttuminen päiväkodeissa ja lastenneuvoloissa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- sosiaali- ja terveystieteiden ja varhaiskasvatusviraston on luotava aiempaa tiiviimmät yhteistyösuhteet ja varmistettava lastensuojelun ja hyvinvoinnin kannalta välttämätön tiedonkulku päiväkotien, neuvoloiden, lastensuojelun ja muiden lapsesta tai nuoresta huolehtivien tahojen välillä.
- sosiaali- ja terveystieteiden tulee lisätä joustoa neuvolatyöhön siten, että terveydenhoitajat voivat järjestää aikaansa nykyistä enemmän varhaisen tuen tarpeiden mukaan.
- sosiaali- ja terveystieteiden ja varhaiskasvatusviraston on parannettava Hyve4-malliin liittyvää tiedonkulkua päiväkotien ja neuvoloiden välillä.

Kaupunginhallitus pitää tarkastuslautakunnan suosituksia tärkeinä ja toteaa, että varhaisen puuttumiseen on kiinnitetty huomiota myös vuoden 2015 talousarviossa ja vuosien 2013-2016 strategiaohjelmassa.

Talousarviossa todetaan, että syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tukemisesta tehdään yhteinen prosessi mm.

varhaiskasvatuksen, opetustoimen ja nuorisotoimen kanssa ja että lasten neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistä Hyve-mallia täydennetään lapsen osallisuuden ja hyvinvoinnin osalta siten, että vanhemmat kysyvät lapseltaan päivähoitoon liittyviä kysymyksiä.

Strategiaohjelmassa todetaan, että lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan varhaiskasvatuspalveluilla ja koko kaupungin kasvatuskumppanuudella, toteutetaan varhaiskasvatuksen yhteiset prosessit muiden lapsi- ja perhepalveluja tuottavien hallintokuntien kanssa lapsen tukemisessa sekä, että erityistä tukea syrjäytymisen ehkäisyyn tarvitsevilla alueilla tiivistetään perhetyön ja neuvolatoiminnan toiminnallista yhteyttä ja ensimmäistä lastaan odottaviin perheisiin toteutetaan kotikäynti.

4.4.1 Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- rakennusviraston tulee ylläpitää ja kehittää hankintaosaamista sekä sopimusten seurantaa ja valvontaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että se edellyttää kaikkien virastojen ja laitosten pitävän yllä ja kehittävän hankintaosaamistaan sekä sopimusten seurantaa ja valvontaa, jotta toteutuvat hankinnat ovat kaupungin kokonaisedun mukaisia.

4.5.1 Eräiden asiakasryhmien pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- terveysasemien, sisätautien, psykiatrian ja päihdepoliklinikoiden sekä kotihoidon on tehtävä nykyistä systemaattisemmin potilaiden ja asiakkaiden erilaisten sairauksien ja ongelmien moniammatillista tunnistamista.
- terveysasemien, sisätautien-, psykiatrian- ja päihdepoliklinikoiden sekä kotihoidon tulee laatia kaikille monisairaille tai -ongelmallisille asiakkailleen hoito- tai palvelusuunnitelma moniammatillisesti asiakkaan kanssa ja asiakasta motivoiden siten, että hän ottaa itse vastuuta hoidostaan.
- sosiaali- ja terveysviraston on määriteltävä useita palveluja tarvitseville asiakkaille palveluohjaaja strategiaohjelman 2013–2016 mukaisesti. Tällä hetkellä monisairaiden ja -ongelmaisten hoitoa koordinoiva taho käytännössä usein puuttuu.
- terveysasemien ja päihde- ja psykiatriakeskusten tulee voimakkaasti kehittää psykiatria- ja päihdepalvelujen

integraatiota käytännön työn tasolla. Erityisesti depression ja kaksoisdiagnoosiasiakkaiden hoitoon pääsyä ja hoitoa tulee parantaa.

- kotihoito ja sosiaali- ja lähityön palvelut tulee yhdistää säännölliseksi käytännön työksi. Lisäksi kotihoitoon tulee tarvittaessa liittää myös muiden ammattilaisten palveluita. Kotihoidossa on syytä käydä keskustelu palvelun keskittämistä hoivaa eniten tarvitseville asiakasryhmille.
- sosiaali- ja terveystieteiden tulee käynnistää sellaisten mittareiden kehittäminen, joilla voitaisiin seurata monisairaana tai -ongelmaisen hoidon toteutumista ja onnistumista kokonaisuutena.

Kaupunginhallitus pitää tarkastuslautakunnan suosituksia tärkeinä. Talousarviossa vuodelle 2015 on useita palvelujen saatavuutta koskevia tavoitteita. Tarkoituksena on myös käynnistää seuranta psykiatria – ja päihdekeskusten asiakkaiden hoitosuunnitelmista sekä hoidon keskeytyksistä. Kotihoidossa on tarkoitus kohdentaa palveluja niitä runsaimmin tarvittaviin asiakkaisiin.

4.5.2 Varhaiskasvatuksen tuloksellisuus päiväkodeissa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- varhaiskasvatusviraston tulee huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen laadulle kehitetään nykyistä monipuolisempia mittareita.
- varhaiskasvatusviraston tulee yhdessä tietokeskuksen kanssa pyrkiä kehittämään lasten hyvinvointia kuvaavia mittareita esimerkiksi liittyen eriarvoisuuden vähentämistä koskevan tavoitteen seurantaan.
- varhaiskasvatusviraston tulee varmistua siitä, että varhaiskasvatusalueiden päälliköt puuttuvat asiakastytyväisyyskyselyissä havaittuihin laatu- ja palvelu-ongelmiin sekä valvovat ryhmäkokoja ja pienryhmätoiminnan toteutumista ohjeistuksen mukaisella tavalla.
- erityisesti niissä päiväkodeissa, joissa tilanormia tiukennetaan, varhaiskasvatusviraston tulee varmistaa, että tilat soveltuvat pienryhmätoimintaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2015 talousarviossa on kiinnitetty huomiota asiakkaiden antamaan palautteeseen. Varhaiskasvatusviraston yhtenä sitovana tavoitteenaan on, että asiakastytyväisyyskyselyn toiminnan sisältöä koskevien valittujen kysymysten tulokset ovat verkossa nähtävissä yksikkökohtaisesti. Talousarviossa todetaan myös, että asiakaskyselyä uudistetaan ja

samalla vahvistetaan vanhempien osallisuutta yksikkökohtaisen asiakaspalautteen käytettävyyttä parantamalla.

Päiväkotitiloihin liittyvää laadun arviointia tehdään osana varhaiskasvatustoimintaa. Päiväkotien valtakunnallisissa tilasuunnittelun ohjeissa, Helsingin omissa päiväkotien tilasuunnittelun ohjeistuksessa sekä terveystieteiden sääntöissä että työsuojelulaissa ohjataan päiväkotien tilojen mitoituksia. Tilojen ja toiminnan järjestelyjen vuoropuhelua käydään päiväkodeissa säännöllisesti esimerkiksi tilojen joustavan käytön, lapsiryhmien muodostamisen ja pienryhmätoiminnan näkökulmista. Lisäksi varhaiskasvatusviraston hoito- ja kasvatushenkilöstölle syksyllä 2014 käynnistyneessä ”Tilat ja pedagogiikka” -koulutuksissa paneudutaan tilojen ja toiminnan järjestämisen kysymyksiin yhteistyössä tilakeskuksen kanssa.

4.6.1 Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen järjestäminen ja riittävyys Helsingin peruskouluissa

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- varhaiskasvatusviraston ja opetusviraston yhteistyötä ja tiedonkulkua tulee tiivistää tukea tarvitsevien lasten osalta varhaisen puuttumisen varmistamiseksi.
- alkuopetuksessa opettajien kykyä havaita oppimisen ongelmia ja varhaisen tuen tarvetta tulee edelleen parantaa.
- opetusviraston tulee huolehtia siitä, että erityisopettaja- ja muut avustajaresurssit riittävät yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen niille oppilaille, joilla havaitaan tuen tarvetta.

Kaupunginhallitus toteaa, että strategiaohjelman 2013-2016 yhtenä tavoitteena on, että tehdään syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tukemisesta yhteinen prosessi sosiaali- ja terveystieteiden, varhaiskasvatuksen, opetustoimen, liikuntatoimen ja nuorisotoimen kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että opetustoimen keskeisenä strategisena tavoitteena on juuri koulutus- ja nuorisotakuun toteuttaminen ja syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen. Keskeistä koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamisessa on monihallintokuntainen yhteistyö. Kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa oppilaiden yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Tasa-arvohankkeiden avulla luodaan uusia moniammatillisen yhteistyön muotoja hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Oppilaiden käytös- ja poissaolo-ongelmien selvittelyyn luodaan uusia toimintamalleja sekä

ryhmämuotoisen toiminnan avulla kiinnitetään oppilaita opiskeluun ja mahdollisimman joustavaan jatkamiseen toiselle asteelle.

Palvelun laadusta huolehditaan osaavan henkilökunnan avulla. Strategiakaudella tavoitteena on edelleen nostaa kelpoisten opettajien osuutta. Kaupunginhallitus perusti 30.3.2015 yhteensä 40 uutta luokanopettajan virkaa ja yhteensä 20 uutta erityisopettajan virkaa perusasteelle. Erityisesti kelpoisuusvaatimukset täyttävien erityisopettajien rekrytoinnin helpottamiseksi ja erityisopettajien kelpoisuustason nostamiseksi sekä erityisopettajien opettajistotilanteen vakiinnuttamiseksi erityisopettajien tehtävät pyritään hoitamaan virkoina tuntiopettajuuksien sijaan. Harkinnanvaraista koulunkäyntiavustajaresurssia on myös lisätty vuonna 2015. Sitä jaetaan koulujen hakemuksesta huomioiden oppilaiden erityistarpeet.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt keväällä 2014 harkinnanvaraista valtionavustusta Helsingin kaupungille opetusryhmien pienentämiseen ja koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin käytettäväksi lukuvuonna 2014-2015 yhteensä 8,4 milj. euroa niin, että kaikkien oppilaiden erityistarpeet tulee huomioiduksi ja opetussuunnitelman mukainen laadukas opetus toteutuu kaikilla vuosiluokilla.

Lisäksi opetustoimen vuoden 2015 talousarviossa on huomioitu erityisoppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrällinen kasvu. Opetustoimen talousarvioon sisältyy myös positiivisen diskriminaation erillismääräraha, joka on toimiva keino kohdentaa opetuksen resursseja alueellisesta tasa-arvoa lisäävällä tavalla ja määräraha kohdentuu juuri kouluille, jotka tarvitsevat oppilaiden sosioekonomisen taustan vuoksi lisätukea.

4.7.1 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee edistää asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamista sekä muita pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, jotka edistävät kohtuuhintaista asumista.
- kaupunginhallituksen tulee jatkaa vaikuttamistaan valtion suuntaan, jotta rakentamisen kustannuksia nostaviin säännöksiin saataisiin muutoksia.
- kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tulee huolehtia siitä, että asemakaavatuotanto ja tonttitarjonta pysyvät joka vuosi korkealla tasolla.

Kaupunginhallitus pitää kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistämisestä erittäin tärkeänä. Lisäksi kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että rakentamisen kustannuksia nostavia säännöksiä muutetaan. Kaupunginhallitus huomioi tämän valtiolle annettavissa lausunnoissa ja kannanotoissa.

4.7.2 Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kiinteistöviraston asunto-osaston tulee kehittää asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja.
- kiinteistöviraston asunto-osaston tulee huolehtia kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän riittävästä resursoinnista.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen seurantatietojen kehittämisestä ja asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän hoitamisesta virastolle osoitettujen määrärahojen puitteissa.

4.7.3 Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kiinteistöviraston tulee tarvittaessa viraston sisäisillä vakanssien uudelleenjärjestelyillä turvata riittävän sisäilma-asiantuntemuksen saaminen tilakeskuksen palvelukseen.
- tilakeskuksen tulee huolehtia siitä, että sisäilmakorjauksille määritellään seurattavissa olevat tavoitteet ja systematisoida tavoitteiden toteutumisen seuranta.
- tilakeskuksen tulee varmistaa, että huoltokirjaohjelma Pakkiin tallennetaan tiedot pienten korjausten toteuttamisesta.
- tilakeskuksen tulee edelleen kiinnittää huomiota riittävään tiedottamiseen sisäilmakorjauksista ja niiden onnistumisesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että talousarvion 10-vuotisessa investointiohjelmassa turvallisuutta ja terveyttä parantavat hankkeet on asetettu tähtäysjärjestyksessä etusijalle. Tilakeskuksen tulee arvioida sisäilmalaatuun liittyvien korjausselvitysten edullisin tuottamistapa pidemmällä aikavälillä ja kohdentaa sisäilmatutkimuksiin tarvittavat resurssit tilakeskukselle osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Sisäilmakorjaushankkeiden tulee vastata asettuja tavoitteita ja korjaustoimenpiteet on kohdistettava mahdollisimman

kustannustehokkaasti. Korjaushankkeissa tulee pyrkiä oikein mitoitettuihin toimenpiteisiin ja niiden toteuttaminen on dokumentoitava riittävästi. Sisäilmakorjauksiin liittyvä tiedottaminen on tärkeää koko hankkeen ajan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 07.05.2015 § 85

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksesta:

Liikuntalautakunta toteaa tarkastuslautakunnan suosituksiin, että lautakunta ja liikuntavirasto laativat vuoden 2016 talousarviovalmistelun yhteydessä liikuntatoimen sitovat toiminnalliset tavoitteet aikaisempaa strategialähtöisemmiksi. Tavoitteiden ja mittareiden asettamisessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että niiden toteutumista voidaan luotettavasti varmentaa ja järjestelmällisemmin verrata eri vuosien toteumia.

Toukokuun alusta voimaan tullessa liikuntalaissa (390/2015) säädetään, että kunnan tulee arvioida asukkaittensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan todennut, että liikuntalautakunnan ja liikuntaviraston tulee harkita, miten strateginen tavoite kaupunkilaisten liikunnan lisäämisestä voitaisiin huomioida sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa. Liikuntalautakunta toteaa, että Helsingissä asuvien liikunta-aktiivisuudesta kertovat mittarit, joilla voidaan todentaa liikunnan lisääntymistä, vaativat vielä työstämistä yhdessä Tietokeskuksen kanssa. Tietotuotanto tällä saralla ei vielä ole riittävää.

Tarkastuslautakunta toteaa, että liikuntaviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteen hyödyntäminen viraston tulostavoitteisiin. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että liikuntaviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Liikuntalautakunta toteaa, että varsinaista osallistuvaa budjetointia ei tähän mennessä ole kokeiltu, mutta virasto on muutoin hyödyntänyt asiakaspalautteita sekä erilaisia yhteistyöfoorumeita liikuntatoimen päätöksenteon yhteydessä. Esimerkiksi liikunta- ja urheiluseurojen avustusjärjestelmän uudistamistyössä virasto järjesti useita keskustelutilaisuuksia helsinkiläisten seurojen ja seuraparlamentin kanssa. Seurat pääsivät vaikuttamaan noin seitsemän miljoonan euron avustuskokonaisuuden jakoperusteiden määrittelyyn. Myös investointihankkeiden suunnittelua tehdään tiiviissä yhteistyössä alueiden asukkaiden ja yhteisöjen kanssa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Kirsti Laine, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 07.05.2015 § 113

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2014 arviointikertomuksesta:

Stara

1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Stara ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että johtavat viranhaltijat Starassa valvovat, että viraston hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti. Hankintastrategia päivitetään vuoden 2015 aikana.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Staralla strategiaohjelman osa-alueeseen tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen liittynyt sitova toiminnallinen tavoite: ”Jatketaan työhyvinvoinnin nelivuotista Stydi-

ohjelmaa, joka vähentää tapaturma- ja sairauspoissaoloja. Tavoitteena on parantaa Staran työhyvinvointia siten, että lyhytaikaisten, 1-3 päivän sairauspoissaolojen määrä vähenee vuodesta 2013 vähintään 0,2 prosenttiyksikköä” ei toteutunut vuonna 2014.

Kaksi muuta toteutunutta tavoitetta liittyivät energian säästöön ja tuottavuuden parantamiseen.

2.3 Dokumentoinnin puutteet

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Staran osalta tilinpäätöstyötilaan on tallennettu sitovien tavoitteiden dokumentointia koskeva kuvaus, ja sitä pyritään kehittämään liittämällä siihen jatkossa dokumentteja, jotka varmentavat tavoitteiden toteutumista.

Hankintakeskus

1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Ei lausuttavaa.

1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunnan toteamuksen mukaisesti hankintakeskus huolehtii osaltaan hankintalain ja hallintolain edellyttämien muotosäännöksiä noudattamisesta virastojen ja liikelaitosten päätöksenteossa.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Tarkastuslautakunnan toteamuksen mukaisesti hankintakeskus ottaa talousarvioehdotusta laatiessaan huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan ja hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

2.3 Dokumentoinnin puutteet

Tarkastuslautakunnan toteamuksen mukaisesti hankintakeskus tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta.

Tukkuutori

Tukutorilla ei ole arviointikertomuksesta lausuttavaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäälikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi
Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500
jorma.lamminmaki(a)hel.fi

Opetuslautakunta 06.05.2015 § 69

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta on arvioinut mitä vaikutuksia vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitetyillä suosituksilla on ollut. Arvioinnin perusteella opetusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin koululaisten iltapäivätoiminnan osalta, samoin kuin toimialarajat ylittävillä alueilla vanhempien tukemisessa lasten ja nuorten hyvinvoinnissa, maahanmuuttajien työllistymistä edistävissä toimenpiteissä sekä opetushenkilöstön määräaikaisten palvelussuhteiden käytössä.

Yhteenvedossa arviointikriteereiden toteutumisesta toimenpiteiden ja vaikutusten osalta ilmenee, että toimenpiteitä oppisopimuskoulutuksen käytön ja tehostamismahdollisuuksien osalta tulee edelleen kehittää. Tarkastuslautakunta totesi vuonna 2012 arviointikertomuksessaan, että kaupungin tulee tarjota oppisopimuskoulutusta nuorille 15–17-vuotiaille kaupungin omissa työpaikoissa. Tarkastuslautakunta totesi vuonna 2012 kohdassa 4.7.1, että sivistys- ja henkilöstötoimesta vastaavan apulaiskaupunginjohtajan tulee linjata yhteistyössä henkilöstökeskuksen, nuorisoasiankeskuksen, opetusviraston ja oppisopimustoimiston kanssa keinot edistää oppisopimuksen käyttöä nuorten väylänä työelämään perusopetuksen jälkeen.

Suoraan peruskoulusta tulleita oppisopimusopiskelijoita on tällä hetkellä 24. Kaikkiaan 15–17-vuotiaita opiskelijoita on tällä hetkellä 26. Helsingin kaupunki ei edelleenkään palkkaa oppisopimuksella tämän ikäisiä nuoria. Kaikki oppisopimuspaikat näille nuorille on löydetty yksityiseltä sektorilta. Useat naapurikunnat ovat huomioineet tämän

kohderyhmän toteuttaessaan nuorisotakuuta. Uutena menettelynä helsinkiläisille peruskoululaisille jaettavan kesätyösetelin yhteydessä markkinoidaan oppisopimuskoulutusta.

Niin sanottu 2+1 –malli (mahdollisuus siirtyä oppilaitosmuotoisesta opiskelusta oppisopimukseen) on täydentynyt Y+X-malliksi, jossa oppisopimukseen voi siirtyä puolen vuoden–vuoden oppilaitosmuotoisten opintojen jälkeen. Ei-työsopimussuhteista oppisopimuksen ennakkojaksoa on pilotoitu. Jaksolla on kaikille opiskelijoille otettu heti opintojen alussa käyttöön eTaika, jossa opiskelijoiden osaaminen dokumentoidaan koko ennakkojakson ajan digitaaliseen ePortfolioon. Jos oppisopimus solmitaan, kaikki hankittu osaaminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa. Oppisopimuksen ennakkojakso on osa VALMA-koulutusta. Mikäli koulutuksenjärjestämislupa saadaan, toiminta vakinaistuu 1.8.2015 alkaen. Valma-väylän lisäksi oppisopimuksen ennakkojaksoihin on kehitetty erilaisia väyliä. Ennakkojaksona voi toimia muun muassa työkokeilu, joka opinnollistetaan.

Nuorten tuetussa oppisopimuksessa uutta on oppimisen tuki työpaikalla, uudenlaiset toimijat (opso-opo, nuorten ohjaaja ja työelämäkoordinaattori) ja moniammatillinen verkostotoiminta (OKM, TEM, PKS, TE-toimistot). Tuetun oppisopimuksen malli toimii edelleen pääosin hankerahoituksella. Stadin aikuisopistoon on laadittu oppimisen tuen suunnitelma, jossa on huomioitu oppisopimuskoulutus. Tuetun oppisopimuksen prosessi on mallinnettu ja kuvattu sinne. Prosessi vaatii erillistä tukiresurssia.

Arvioinnin perusteella opetusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin koululaisten iltapäivätoiminnan osalta. Tarkastuslautakunta totesi, kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä järjestämään iltapäivätoimintapaikkoja tarpeen mukaan sekä toteuttaa sähköinen hakumenettely. Lisäksi todettiin, että iltapäivätoiminnalle tulee suunnitella asianmukaiset tilat siten, että lapsilla on mahdollisuus myös rauhoittumiseen ja lepoon. Vanhempien ja lasten mielipiteitä tulee selvittää ja ottaa ne huomioon lasten iltapäivätoimintaa suunniteltaessa. Keväällä 2014 tehtiin huoltajaseuranta, johon huoltajia pyydettiin vastaamaan yhdessä lapsen kanssa. Iltapäivätoiminnan järjestöavustuksiin varattuja määrärahoja tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä tarvetta vastaavaksi. Peruskoulun aloittavan ikäluokan kasvu ja vanhempien kiinnostus ja tarve hakea lapselle iltapäivätoiminnan paikkaa ovat vuosittain kasvavia, joten tarve kasvaa ennakoitua nopeammin kuin toimintaan varatut määrärahat. Palvelun kasvu kohdennetaan avustettavaan toimintaan. Lukuvuoden 2013–2014 toimintaan voitiin ottaa kaikki 5 589 hakuajana hakeneet oppilaat. Kasvua 2012 tilanteeseen oli noin 300 oppilasta. Lukuvuonna

2014–2015 kielteisen päätöksen sai noin 260 2. luokan oppilasta. Lukuvuonna 2015–2016 koulutulokkaiden määrä kasvaa noin 400 oppilaalla, mikä tulee entisestään vähentämään 2. luokkalaisten osallistujamäärää.

Toimialarajat ylittävän arvioinnin perusteella opetusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin vanhempien tukemisessa ja lasten ja nuorten hyvinvoinnissa. Vanhemmuuden tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisessä on kodin ja koulun yhteistyön jatkuva ja keskeinen tavoite. Uusia toimintamuotoja vanhemmuuden tukemiseen kehitetään muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa koulutuksellisen tasa-arvon kehittämishankkeissa. Hankkeissa kehiteltäviä toimintamalleja on tarkoitus jalkauttaa koko kaupungin tasolle. Opetusvirasto järjestää asiasta seminaarin vuonna 2016.

Toimialarajat ylittävässä arvioinnissa todetaan, että opetusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyyden varmistamiseksi. Maahanmuuttajien riittävän suomen kielen osaamisen varmistaminen on keskeinen toiminnallinen tavoite kaikissa kouluissa. Erilaisia käytännön toimintamalleja on kehitetty muun muassa yhdessä varhaiskasvatusviraston ja nuorisotoimen kanssa. Nuorisotoimen kanssa toiminnan painopisteenä ovat olleet erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen tulleet nuoret. Kielitietoisuuden koulun ja suomi toisena kielenä opetuksen kehittäminen on ollut yksi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman koulutuksellista tasa-arvoa edistävän hankekokonaisuuden toimenpiteistä.

Toimialarajat ylittävässä arvioinnissa todetaan, että opetusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin opetustoimen määräaikaisten palvelussuhteiden osalta. Suosituksen mukaan opetusviraston tulee varmistaa määräaikaisten virkojen perusteiden lainmukaisuus uusimman oikeuskäytännön perusteella. Tarkastusviraston tarkastelukohteena oli opetushenkilöstö. Opetusvirastossa koordinoidaan keskitetysti virkahakua opetustehtäviin ja valvotaan sitä, että tehtävät julistetaan haettavaksi. Määräaikaisten palvelussuhteiden määrä on laskenut viime vuosien aikana hieman, noin 1 – 2 prosenttiyksikköä. Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöön vaikuttavat kelpoisen henkilöstön saatavuus, vakinaisiin palvelussuhteisiin liittyvien virkahakujen rytmitys kerran vuodessa suomenkielisissä kouluissa ja kaksi kertaa vuodessa ruotsinkielisissä kouluissa ja ammatillisessa koulutuksessa sekä oppilasmäärän vaihtelusta aiheutuva vuosittainen vaihtelu opetustuntien määrässä. Kouluilla on viime vuosina ollut myös määräaikaista ulkopuolista rahoitusta henkilöstön palkkaamiseen.

1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta toteaa, että johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Opetusviraston kilpailutuksissa hankintalain muutosäännöksiä valvotaan muun muassa siten, että arvoltaan suuremmat opetusviraston osastoilla valmisteltavat tarjouspyynnöt lähetetään ennen julkaisua tarkastettaviksi opetusviraston hankintapalvelutryhmän hankinta-asiantuntijoille. Lisäksi kaikki hankintapäätökset tulevat viraston hankinta-asiantuntijoille tiedoksi jälkikäteisvalvontaa varten.

Hankintojen laatuun pyritään vaikuttamaan hankintoihin osallistuvan henkilöstön osaamisen kehittämällä. Hankintapalvelut-ryhmä julkaisee sisäistä ohjeistusta opetusviraston Helmi-sivuilla ja kouluttaa henkilöstöä tarpeen mukaan. Lisäksi toiminnassa hyödynnetään Helsingin kaupungin yhteistä hankintakäsikirjaa ja kaupunginkanslian oikeuspalveluiden tuottamia asiakirjamalleja. Tilintarkastajien lausunnoissa esille tulleet toimintasuositukset tiedotetaan virastossa hankintoja tekeväälle henkilöstölle ja huomioidaan viraston sisäisessä hankintojen ohjauksessa.

Opetusviraston hallintokuntaohjauksessa hankintastrategiassa on asetettu kehittämistoimenpiteiksi, että kaikki kilpailutukset tehdään jatkossa sähköisessä järjestelmässä ja hankintasopimukset viedään sähköiseen sopimushallintajärjestelmään. Näin koko prosessin reaaliaikainen valvonta ja hankintoja koskevan raportointitiedon hankkiminen tehostuvat.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Opetuslautakunta toteaa, että kuten tarkastuslautakunnan erillisraportissa 2014 sanotaan, opetusvirasto oli yksi neljästä virastosta, joiden kaikki vuoden 2014 talousarvioon sisältyneet tavoitteet tulkittiin strategialähtöisiksi. Opetusviraston tavoitteet toteutuivat. Opetusviraston sisäisessä suunnitteluprosessissa edellytetään, että sekä valtuusto- että lautakuntatasolle esitettävien tavoitteiden strategiyhteys kuvataan. Mikäli strategiyhteyttä ei pystytä osoittamaan, tavoitetta ei sisällytetä opetuslautakunnalle esitettävään talousarvioehdotukseen tai tulosbudjettiin.

4.6.1 Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen järjestäminen ja riittävyys Helsingin peruskouluissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston ja opetusviraston yhteistyötä ja tiedonkulkua tulee tiivistää tukea tarvitsevien lasten osalta varhaisen puuttumisen varmistamiseksi. Opetusvirasto ja varhaiskasvatusvirasto ovat kiinnittäneet yhdessä huomiota yhteistyön ja tiedonkulun tehostamiseen esi- ja perusopetuksen nivelvaiheessa. Virastot ovat laatineet yhdessä nivelvaiheen yhteistyötä ja tiedonkulkua koskevan kuvauksen 'Kasvun ja oppimisen polku esiopetuksesta perusopetukseen'. Malli on ollut käytössä syksystä 2013 ja sen toimivuutta arvioidaan varhaiskasvatusviraston kanssa toukokuussa 2015 järjestettävässä yhteisessä seminaarissa. Mallin toimivuudesta ja kehittämistarpeista on tehty kysely päiväkodeille ja kouluille. Lapsen tuen varhaiseen havaitsemiseen sekä yhteistyön tehostamiseen kiinnitetään erityistä huomiota myös uudistuvissa esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmissa. Yhteistyön jatkuvuuden ja laadun turvaamiseksi koulut ja päiväkodit ovat laatineet yhteistoimintasuunnitelman, jota päivitetään opetussuunnitelmauudistuksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että alkuopetuksessa opettajien kykyä havaita oppimisen ongelmia ja varhaisen tuen tarvetta tulee edelleen parantaa. Opettajien osaamisen varmistaminen kaikkien oppilaan oppimisen ja kasvun tukemisessa on yksi keskeisistä tavoitteista. Opetusvirasto on hakenut ja saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä erillistä valtionapua esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opettajien ja avustajien koulutukseen. Valtionapua suunnataan opettajien osaamisen vahvistamiseen sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen siten, että ne nykyistä paremmin vastaisivat niihin haasteisiin, joita koulun arjessa kohdataan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että opetusviraston tulee huolehtia siitä, että erityisopettaja- ja muut avustajaresurssit riittävät yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen niille oppilaille, joilla havaitaan tuen tarvetta. Helsingin opetusvirasto on kireässä taloustilanteessa kohdentanut avustajaresurssia oppilaisiin, jotka tarvitsevat yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Talouden tiukkenemisesta huolimatta erityisen tuen oppilaiden saamaa avustusresurssia ei ole vähennetty. Tämä koskee sekä yleisopetuksen luokkaan integroituja että luokkamuotoisessa erityisopetuksessa olevia oppilaita. Edellä olevan lisäksi opetusvirasto on vuosittain myöntänyt noin 1 600 vuosiviikkotuntia harkinnanvaraista avustajaresurssia oppilaille, jotka vammansa tai muun erityisen syyn vuoksi tarvitsevat henkilökohtaista koulunkäyntiavustajan tukea. Kuluvan vuoden budjettiin korotettiin tämän määrärahan osuutta siten, että nyt voidaan tarvittaessa myöntää harkinnanvaraiseen avustajaresurssiin 600 vuosiviikkotuntia aiempaa enemmän.

Käsittely

06.05.2015 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ritva Tuomi-Rautiainen, hallintotarkastaja, puhelin: 310 86297
ritva.tuomi-rautiainen(a)hel.fi
Outi Salo, linjanjohtaja, puhelin: 310 86274
outi.salo(a)hel.fi
Juha Kouvonon, palvelupäällikkö, puhelin: 310 89498
juha.kouvonon(a)hel.fi
Anna Mari Leinonen, oppisopimusjohtaja, puhelin: 310 86470
annamari.leinonen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 06.05.2015 § 175

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt 15.4.2015 vuoden 2014 arviointikertomuksen ja pyytää 13.5.2015 mennessä ympäristölautakunnan lausuntoa arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 2.3.

Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi (1.5)

Arvioidessaan esittämiensä suositusten vaikutuksia tarkastuslautakunta toteaa että lakisääteisestä veloitteesta huolimatta koulujen kosteusvaurioita koskevien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Helsingin kaupunki on iso organisaatio, joten kaikkien asetuksen (338/2011) edellyttämien tahojen kokoon saaminen tarkastukselle on jo teknisesti haastavaa. Ympäristökeskus toteaa, että kyseisen asetuksen päävelvoite on koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla. Ympäristökeskus ei kunnan terveydensuojeluviranomaisena tälläkään hetkellä pysty vastaamaan Valviran asettamaan valtakunnalliseen kouluja koskevaan vuosittaiseen tarkastustiheyteen muun muassa resurssien niukkuuden

ja jälkivalvontaa olennaisesti lisäävän kiinteistöjen tämän hetkisen huonon kunnon johdosta. Ympäristökeskus tarkastaa terveydensuojelulain mukaisten kohteiden toiminnan aloitukset ja toiminnan olennaiset muutokset, tekee niistä hyväksymispäätökset ja antaa tarvittaessa lausuntoja. Ympäristökeskus käsittelee myös toimenpidepyyntöjä, esimerkiksi kosteusvaurioista johtuvia, terveyshaittaepäilyissä ja tekee suunnitelmallista valvontaa.

Vuosien 2015 – 2019 valtakunnallisessa ympäristöterveydenhuollon terveydensuojelun valvontaohjelmassa yhdeksi terveydellisten olojen valvonnan painopistealueeksi on valittu koulujen yhteistarkastukset eri tahojen kanssa. Ympäristökeskus pyrkii siten osaltaan edistämään eri hallintokuntien välisen yhteistyön toimeenpanoa koulujen yhteistarkastuksia sekä koulujen terveydellisten olojen tarkastusten kaupunkitasoisen ohjeen laatimista koskien. Ympäristökeskus on kirjannut vuoden 2015 kunnalliseen terveydensuojelun valvontasuunnitelmaan tavoitteeksi 30 tarkastusta koulu- ja oppilaitostiloihin Helsingissä.

Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta (1.6)

Arviointikertomuksen mukaan tilivuosia 2013 ja 2014 koskevissa raporteissa on kiinnitetty huomiota hankintalain muutosäännösten noudattamisessa, päätösten otto-oikeusmenettelyssä ja nähtävänä pitämisessä esiintyneisiin puutteisiin. Tarkastuslautakunta toteaa, että johtavien viranhaltijoiden tulee valvoa, että viraston hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Lähtökohtaisesti ympäristökeskuksessa pyritään huolehtimaan siitä, että otto-oikeusmenettelyssä noudatetaan sitä, mitä siitä on kuntalain 51 §:ssä säädetty. Otto-oikeusmenettelyyn liittyviä kysymyksiä on käsitelty muun muassa henkilöstölle järjestettävässä koulutuksessa. Päätösten nähtävänä pitämiseen kiinnitetään myös huomiota. Ympäristölautakunnan kokousaikataulu vahvistetaan puolivuositain. Lautakunnan kokousaikataulusta laaditaan lisäksi ympäristökeskuksen sisäiseen käyttöön taulukko, jossa mainitaan päivämäärä, johon mennessä kunkin kokouksen pöytäkirjan tulee olla nähtävillä.

Hankintalain muutosäännösten noudattamista koskien huomiota on kiinnitetty siihen, että päätöstekstistä ei ilmene toimittajien valintaperustetta vuonna 2013 tehdyssä ympäristölaboratorioanalyysien hankinnassa. Toimittajan valintaperuste on ilmoitettu kyseisen päätöksen perusteluosiossa. Perusteluosiossa on myös avattu, millä perusteilla määräaikaan mennessä jätettyjä

tarjouksia on vertailtu, ja mainittu vertailun lopputulos. Varsinaisessa päätösoiosiossa on ilmoitettu vertailun lopputulos eli toimittaja, jolta analyysipalvelu hankitaan.

Tarkastuslautakunnan huomioiden johdosta edellä mainittuihin asioihin pyritään ympäristökeskuksessa kiinnittämään vielä entistä tarkemmin huomiota ja tarvittaessa järjestämään koulutusta tai muuta tiedotusta ko. asioista.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain (2.2)

Tarkastuslautakunta onkin todennut, että virastojen tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lisäksi lautakunta on todennut, että sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa tulee hyödyntää strategiaohjelmaa ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien linjauksia.

Ympäristökeskus on strategiatyössään painottanut toimintansa ja kaupungin strategiaohjelman yhteyttä. Virasto laati vuonna 2014 kaupunginvaltuuston linjauksiin pohjatuva strategiansa vuosille 2015-2016. Strategiassa on kuvattu viraston visio, perustehtävä, strategiset päämäärät, strategiset kehittämiskohteet sekä projektit ja tehtävät, joihin erityisesti panostetaan päämäärien saavuttamiseksi. Strategia on laadittu niin, että siinä on otettu huomioon kaupungin strategiaohjelman toteutuminen konkreettisesti viraston toiminnassa.

Ympäristökeskuksen johtoryhmä on käsitellyt tarkastuslautakunnan erillisraportin talousarvion valmistelun yhteydessä. Talousarvion sitovia toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2016 asetettaessa on pyritty siihen, että tavoitteet vastaisivat aiempaa paremmin strategiaohjelman ja sitä toteuttavan toimenpideohjelman linjauksia. Viraston uusittu strategia antaa hyvät edellytykset hyödyntää kaupungin strategiaan tavoitteita asetettaessa.

Sitovien tavoitteiden dokumentoinnin puutteet (2.3)

Tarkastuslautakunta toteaa mm. että, hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta.

Vuonna 2014 ympäristökeskuksella on ollut kaksi sitovaa tavoitetta. Ympäristökeskus on tallentanut tilinpäätöstyötilaan molempia tavoitteita koskevan dokumentointikuvauksen.

19.05.2015

1. Katupölypitoisuudet Mannerheimintien mittausasemalla eivät ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja. (HKR:n kanssa yhteinen tavoite)
2. Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % on ratkaistu 8 kuukaudessa (240 vrk) asian vireille tulosta.

Katupölytavoite ympäristökeskuksen osalta tarkoittaa toimenpiteenä sitä, että ympäristökeskus lähettää Staralle katujen kastelupyynnön kun katupölypitoisuuden PM10-raja-arvotaso on ylittynyt edellisenä päivänä Helsingissä ja sääennusteen mukaan on todennäköistä, että laaja-alainen pölyäminen jatkuu eikä kylmä sää estä kastelua. Dokumentointikuvauksessa viitataan toteutumisen todentaviin asiakirjoihin, joihin on linkit. Linkkien dokumentit eivät kuitenkaan aukea kuin viraston henkilöstölle, eikä niitä huomattu tallentaa erikseen tilinpäätöstyötilaan. Asiakirjat toimitettiin tarkastusvirastoon jälkikäteen.

Asumisterveyden läpimenoaikatavoitteen todentamiseksi tilinpäätöstyötilaan on tallennettu operatiivisesta järjestelmästä saatu taulukko, jossa läpimenoajat on esitetty. Tältä osin dokumentointi on ympäristökeskuksen käsityksen mukaan riittävä.

Ympäristökeskus kiinnittää jatkossa paremmin huomiota tavoitteen toteutumisen todentavan dokumentaation tallentamiseen tilinpäätöstyötilaan.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Johanna Salo, controller, puhelin: +358 9 310 31569
johanna.salo(a)hel.fi
Susanna Sarvanto-Hohtari, hallintopäällikkö, puhelin: +358 9 310 32092
susanna.sarvanto-hohtari(a)hel.fi
Tiina Fiskaali, vs. johtava ympäristölakimies, puhelin: +358 9 310 32082
tiina.fiskaali(a)hel.fi
Toni Lyyski, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64325
toni.lyyski(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 05.05.2015 § 67

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Tarkastuslautakunta on pyytänyt 13.5.2015 mennessä pelastuslautakunnan lausuntoa tarkastuskertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 2.3. Pelastuslautakunta antoi asiassa seuraavan lausunnon:

Tarkastuskertomuksen kohdan 2.2 mukaan pelastuslaitos ei ole saavuttanut sitovia tavoitteita seuraavin osin: I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 -vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia 60 prosentissa tehtävistä ja ensihoidon tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 70 prosentissa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.

Pelastustoiminnan lähtö- ja ajoaikaa ei nykyisin resurssein ja hajautuksella ole mahdollista saavuttaa. Ensihoitopalvelun osalta tavoite on palvelun tilaajan eli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin asettama ja perustuu ensihoidon palvelutasopäätökseen. Pelastuslaitos on useaan otteeseen huomauttanut, että tavoitetason saavuttaminen ensihoitopalveluin nykyisin resurssein on erittäin haasteellista. Tilanteen korjaamiseksi on tehty kaikki pelastuslaitoksen toimivallassa olevat toimenpiteet.

Tarkastuskertomuksen kohdan 2.3 mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sitovien toiminnallisten tavoitteiden dokumentointi toteutetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Pelastuslautakunta kehottaa pelastuslaitosta huolehtimaan dokumentoinnista asianmukaisesti. Tarkastuskertomuksen osalta ei ole muuta lausuttavaa.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 29.04.2015 § 63

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.1 ja 2.2:

1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- kaupunginhallituksen ja lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Asuntotuotantotoimisto toteaa, että se tulee esittämään asuntotuotantotoimikunnalle, mihin toimenpiteisiin tarkastuslautakunnan esittämien suositusten johdosta on ryhdytty silloin kun suositukset ovat edellyttäneet toimintatavan muutoksia.

1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Asuntotuotantotoimisto toteaa, että sen keskeinen tehtävä on rakentamista ja suunnittelupalveluja koskevien hankintojen tekeminen. Kyseisten hankintojen määrä on vuositasolla useita satoja miljoonia euroja. Asuntotuotantotoimisto tiedostaa asemansa julkisena hankintayksikkönä, jonka hankintoja koskevat sekä hankintalain että hallintolain muutosäännökset. Asuntotuotantotoimistossa hankintapäätökset tehdään joko viranhaltijapäätöksinä tai siten, että hän vastaa päätösten esittelystä asuntotuotantotoimikunnassa. Julkisia hankintoja koskevien määräysten noudattaminen varmistetaan viranhaltijan suorittaman valvonnan lisäksi sillä, että henkilökunnan osaamisesta huolehditaan myös julkisia hankintoja koskevien määräysten osalta.

2.1 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- asuntotuotantotoimikunnan ja asuntotuotantotoimiston tulee muotoilla kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva tavoite sellaiseksi, ettei se toteudu automaattisesti tai uudistaa tavoitteen asettelua.

Asuntotuotantotoimisto toteaa, että talousarvion mukainen kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva sitova toiminnallinen tavoite on kuulunut seuraavasti: ”Toimisto rakennuttaa siltä tilattavat kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjaukset, joille saadaan rahoitus.”

Toimisto toteaa, että talousarvion 2015 lähtökohtana on pidetty 814 asunnon peruskorjauksen aloittamista. Asuntomäärä ei ole ollut sitova toisin kuin uudisrakentamista koskevat määrälliset tavoitteet. Asuntotuotantotoimiston mielestä peruskorjausmääriä ei voidakaan ottaa asuntotuotantotoimiston sitovaksi tavoitteeksi, koska määrät perustuvat asuntotuotantotoimistolle tuleviin peruskorjaustoimeksiantoihin, joihin asuntotuotantotoimisto ei voi vaikuttaa. Peruskorjauksiin ryhtymistä koskevat päätökset tehdään kaupungin kiinteistöyhtiöissä. Merkittävin osa peruskorjaustoimeksiannoista tulee Helsingin kaupungin asunnot Oy:ltä ja vähäisempi määrä Kiinteistö Oy Auroranlinnalta.

Asuntotuotantotoimisto tulee muokkaamaan tai uudistamaan kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskevaa talousarviotavoitetta. Vuoden 2016 talousarvion valmistelu on käynnissä ja uudistettu tai muokattu tavoite pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon jo siinä, mutta viimeistään vuoden 2017 talousarvion valmistelussa.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.
- kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.
- hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.
- kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.

Asuntotuotantotoimisto toteaa, että asuntotuotantotoimiston toiminnan ja talousarvion laatimisen lähtökohtana on kaupungin strategiaohjelma 2013 - 2016 ja Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2012 (AM-ohjelma). Asuntotuotantotoimiston talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat

strategiaohjelman ja AM-ohjelman kaupungin omalle asuntotuotannolle asettamiin määrällisiin tavoitteisiin.

Em. tavoitteet on asetettu seuraavasti:

- Kaupungin oman asuntotuotannon kokonaismäärä 1500 asuntoa
- Vähintään 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa (50 %)
- 600 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa (40 %),
- 150 vapaarahoitteista asuntoa (10 %). Vapaarahoitteisia asuntoja tuotetaan vain, mikäli se on kortteli- tai aluekokonaisuuksien kannalta tarkoituksenmukaista.

Asuntotuotantotoimiston sitovat toiminnalliset tavoitteet on vahvistettu asuntomäärien osalta kolmessa viimeisessä talousarviossa seuraavasti: v. 2013 828 asuntoa, v. 2014 892 asuntoa ja v. 2015 963 asuntoa. Tuotantotavoitteiden lähtökohtana on pidetty rakentamisen mahdollistavia tontinvarauspäätöksiä. Ne eivät ole aikaisemmin mahdollistaneet strategiaohjelman ja AM-ohjelman 1500 asunnon määrätavoitteen asettamista asuntotuotantotoimiston sitovaksi tuotantotavoitteeksi. Asuntotuotantotoimiston tontinvaraustilanne on parantunut merkittävästi, mutta sen vaikutukset alkavat näkyä tuotantomäärien lisäyksenä selvemmin vasta vuodesta 2017 eteenpäin.

Asuntotuotantotoimistolle talousarviossa asetettua tuotantotavoitetta ei ole jaettu strategiaohjelman ja AM-ohjelman mukaisesti hallintamuotoihin, vaan sitovana tavoitteena on ollut asuntojen kokonaismäärä. Asuntotuotantotoimikunnalle esitetään vuosittain asuntotuotantotoimiston tonttivaranto ja se, minkälaisen hallintamuotojakauman se mahdollistaa. Hallintamuotojakautumassa pyritään toteuttamaan strategiaohjelman ja AM-ohjelman mukaista hallintamuotojakaumaa.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Markku Nyyssölä

Lisätiedot

Markku Nyyssölä, vs. toimitusjohtaja, puhelin: 310 32297
markku.nyyssola(a)att.hel.fi

Tarkastuslautakunta 15.04.2015 § 45

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2014 sekä hankkia siitä kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot 13.5.2015 mennessä toimitettaviksi kaupunginvaltuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

Käsittely

15.04.2015 Ehdotuksen mukaan

Tarkastuslautakunta päätti ennen tämän asian käsittelyn aloittamista valita tilapäiseksi puheenjohtajaksi jäsen Jaanan Lamminperän siltä osin, kun varsinainen puheenjohtaja oli esteellinen käsittelemään vuoden 2014 arviointikertomusta.

Esteelliset: Terhi Koulumies ei esteellisenä osallistunut arviointikertomuksen kohdan 4.2.1 Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä käsittelyyn eikä ollut läsnä sitä käsiteltäessä. Käsittelyn ajan puheenjohtajana toimi Jaana Lamminperä.

Esteelliset: Jaana Lamminperä ei esteellisenä osallistunut arviointikertomuksen kohdan 4.7.1 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen käsittelyyn eikä ollut läsnä sitä käsiteltäessä.

Esteelliset: Nuutti Hyttinen ei esteellisenä osallistunut arviointikertomuksen kohtien 4.7.1 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen ja 4.7.2 Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta käsittelyyn eikä ollut läsnä niitä käsiteltäessä.

08.04.2015 Ehdotuksen mukaan

01.04.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Pirjo Hakanpää

Lisätiedot

Timo Terävä, arviointipäällikkö, puhelin: 310 43126
timo.terava(a)hel.fi